Jaarverslag

Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Groningen

— Versie juni 2022

2021

SCSOG

Wij stimuleren onze leerlingen in een POSITIEF klimaat hun mogelijkheden en talenten te ontdekken en te ontwikkelen.

— Missie

Inhoudsopgave

Algemene informatie 7

Verslag van de raad van toezicht 13

Verslag van de GMR 17

Verslag van het bestuur 19

Financiële informatie 35

Continuïteitsparagraaf 43

We willen graag samen vieren dat we al 25 jaar leerlingen stimuleren om hun mogelijkheden en TALENTEN te ontdekken en ontwikkelen.

Voorwoord

In het jaar 2021 bestond onze stichting 25 jaar! Dit heuglijke feit hebben we bescheiden gevierd met gebak en slingers voor al onze leerlingen en medewerkers. Een gepland uitbundiger jubileumfeest moest uitgesteld worden vanwege de coronamaatregelen. Het jubileumfeest zal in 2022 alsnog doorgang vinden, want we willen graag samen vieren dat we al 25 jaar leerlingen stimuleren om hun mogelijkheden en talenten te ontdekken en ontwikkelen.

Het jaar 2021 was een uitzonderlijk jaar, als gevolg van de wereldwijde coronapandemie. We begonnen het kalenderjaar met de landelijke maatregel dat de scholen gesloten waren voor fysiek onderwijs. We hebben in deze periode zo goed mogelijk voorzien in afstandsonderwijs en noodopvang voor leerlingen die dat nodig hadden. In de loop van februari en maart konden onze vier scholen weer de deuren openen. Het hele jaar hebben we te maken gehad met steeds weer veranderende richtlijnen omtrent sluiting en heropening van scholen, het gebruik van mondkapjes, het houden van 1,5 meter afstand, et cetera. Omdat onze scholen onder verschillende sectoren vallen, wisselden de maatregelen per school. We hebben door alle wijzigingen en aanpassingen buitengewoon veel tijd en energie moeten besteden aan organisatorische zaken. Ontegenzeggelijk is dit ten koste gegaan van andere activiteiten die we bij voorkeur hadden ontwikkeld. En – erger nog – onze leerlingen hebben te kampen gehad met de effecten van de coronapandemie op hun leven en op hun ontwikkeling.

In februari 2021 heeft het Ministerie van OCW bekend gemaakt dat er een Nationaal Programma Onderwijs zou komen, voor herstel en ontwikkeling van het onderwijs tijdens en na corona. Er werd in totaal 5,6 miljard euro uitgetrokken voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023. Dit NPO heeft ook voor de SCSOG de nodige impact gehad in 2021. We hebben gewerkt aan de zogenaamde 'schoolscans' en per school plannen ontwikkeld voor de besteding van de middelen. Voor onze populatie is met name ingezet op de versterking van de praktische vaardigheden en de sociaal-emotionele ontwikkeling.

Gelukkig hebben we gedurende het jaar steeds weer de draad kunnen oppakken om te werken aan kwaliteit en aan onze ambities vanuit ons strategisch beleid voor de jaren 2020-2023: Leren zichtbaar maken. We hebben een gezamenlijk traject doorlopen om kaders vast te stellen om de resultaten van onze leerlingen in kaart te brengen. Het aanbod voor onze leerlingen is verbreed en er is gekozen voor een aanpak om het pedagogisch-didactisch handelen op onze scholen te versterken. Ons expertisecentrum heeft een steviger positie gekregen binnen onze eigen stichting en we hebben ingezet op brede professionalisering van alle functiegroepen binnen de stichting. En natuurlijk speelden er ook in 2021 de nodige facilitaire kwesties ten aanzien van huisvesting, ICT, personeelsbeleid en financieel beheer. In dit jaarverslag komen al deze onderwerpen uitgebreid aan bod.

In dit jaarverslag verantwoorden we ons over de ontwikkelingen en de resultaten van de SCSOG over 2021. We kunnen net als in 2020 over het jaar 2021 een gezonde financiële situatie rapporteren. Dit biedt voldoende vertrouwen voor de komende jaren, waarin de SCSOG zich zal blijven inspannen om onze leerlingen hun mogelijkheden en talenten te laten ontdekken en verder te ontwikkelen.

Ik wens u veel leesplezier.

— **Annalie Osinga**
Bestuurder Stichting voor Christelijk Speciaal Onderwijs Groningen

We zetten de specifieke **EXPERTISE** van onze medewerkers in door het geven van ondersteuning binnen onze eigen stichting en aan andere scholen en besturen in de regio.

Algemene informatie over SCSOG

De stichting en de scholen

Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Groningen (SCSOG) vormt het bestuur over vier scholen:

- **De Fiduciaschool:**
  School voor speciaal basisonderwijs (primair onderwijs)
- **De Kimkiel:**
  School voor speciaal basisonderwijs (primair onderwijs)
- **De Wingerd:**
  School voor (voorgezet) speciaal onderwijs aan zeer moeilijk lerenden (speciaal onderwijs)
- **De Bolster:**
  School voor praktijkonderwijs (voortgezet onderwijs)

De stichting heeft als doel het stichten, in stand houden en exploiteren van onderwijsinstellingen voor christelijk gespecialiseerd onderwijs in Groningen en het ondersteunen van het onderwijs in de regio op het terrein van leerlingenondersteuning. De scholen zijn gehuisvest in de stad Groningen. De scholen verzorgen onderwijs en bieden ondersteuning aan leerlingen van het speciaal basisonderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs aan zeer moeilijk lerende kinderen en het praktijkonderwijs. Het expertiseteam van de SCSOG zet de specifieke expertise van onze medewerkers in door het verlenen van diensten en het geven van ondersteuning binnen onze eigen stichting en aan andere scholen en besturen in de regio.

In 2021 hadden de scholen van de SCSOG op de teldatum (1 oktober 2020) 796 leerlingen. Het aantal leerlingen steeg ten opzichte van 2020 (toen waren het op de teldatum 773 leerlingen). Het aantal medewerkers van de stichting is in 2021 gegroeid naar 198, in 2020 waren het er 175.

De scholen vallen onder drie verschillende onderwijswetten: de wet op het primair onderwijs (Fiduciaschool en De Kimkiel), de wet op de expertisecentra (De Wingerd) en de wet op het voortgezet onderwijs (De Bolster). De medewerkers werken in twee cao's: de cao voortgezet onderwijs (De Bolster) en de cao primair onderwijs (de overige drie scholen).

De scholen van de SCSOG hebben een groot voedingsgebied. De leerlingen zijn afkomstig uit de stad Groningen, de Ommelanden, de kop van Drenthe en het grensgebied van Friesland. De SCSOG participeert actief in drie samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs.

Missie en visie van SCSOG

De SCSOG heeft haar missie en visie geformuleerd in 2018. Deze gemeenschappelijke uitgangspunten zijn leidend voor de vijf onderdelen van de stichting.

> **"Wij stimuleren onze leerlingen om in een POSITIEF klimaat hun mogelijkheden en talenten te ontdekken en te ontwikkelen."**
>
> — Missie

Wij willen onze leerlingen in staat stellen zelfredzaam te zijn en hun talenten te gebruiken. We ondersteunen kwetsbare kinderen en jongeren bij het verwerven van een plek in de maatschappij.

We doen dit vanuit betrokkenheid en verbondenheid. We bieden onze leerlingen een veilig en positief klimaat. We leggen de lat met betrekking tot prestaties en competenties in relatie tot de mogelijkheden van iedere leerling zo hoog mogelijk.

Onze medewerkers spelen een centrale en leidende rol in de **ONTWIKKELING** van leerlingen. Daarom investeren wij in de deskundigheid en professionaliteit van al onze medewerkers. Om te zorgen dat leerlingen zo veel mogelijk kansen krijgen, werken we samen met ouders, andere scholen en besturen, bedrijven en (zorg-) instellingen.

Leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben zijn welkom bij ons. We willen voor leerlingen en voor leerkrachten een leer- en werkgemeenschap zijn op basis van open christelijke waarden. We willen een leercultuur bevorderen door een professionele dialoog tussen leerlingen, medewerkers en schoolleiding. Op directieniveau willen we door het stimuleren van de onderlinge samenwerking het collectief versterken en de kracht van de afzonderlijke scholen vergroten.

— Visie

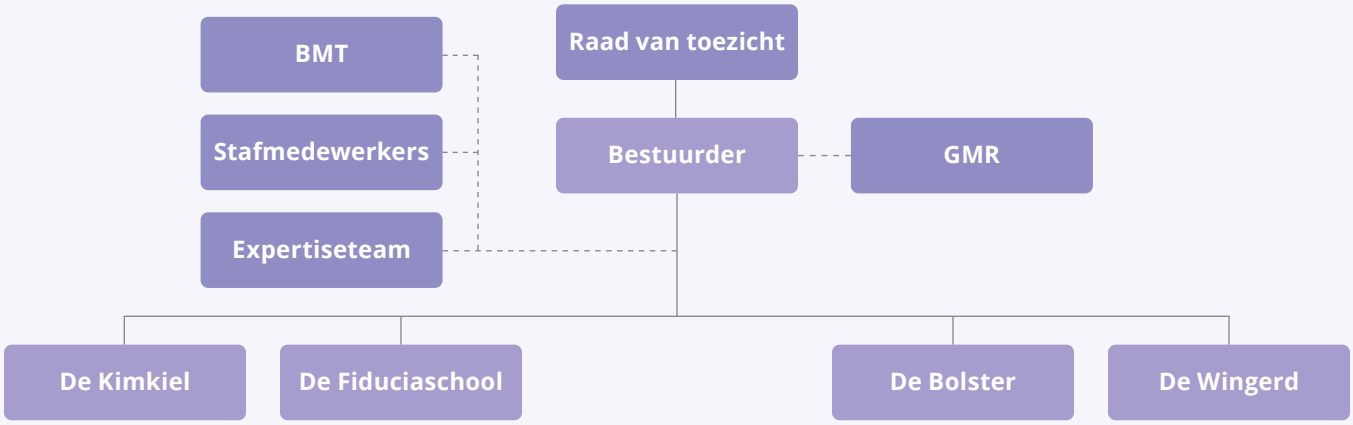

Organogram Stichting voor Christelijk Speciaal Onderwijs Groningen

Organisatie

De organisatie van SCSOG zag er in 2021 uit zoals in bovenstaand organogram.

De vier scholen van de SCSOG hebben elk een directeur. In het verslagjaar 2021 zijn geen wijzigingen geweest in de samenstelling van de schoolleiding. De directeuren zijn primair verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken betreffende hun eigen school. Zij leggen hierover verantwoording af aan de bestuurder van de SCSOG. De stichting wordt sinds 1 januari 2017 aangestuurd door een professioneel bestuurder. Tot januari 2017 werkte de SCSOG met een bestuur met onbezoldigde leden die zowel de bestuurlijke als de toezichthoudende rol hadden. De scheiding tussen bestuur en toezicht is per 2017 geformaliseerd door een bestuurder aan te stellen en een raad van toezicht in te richten. Het voormalige bestuur is per 1 januari 2017 omgevormd tot raad van toezicht. In 2019 is deze bestuursstructuur zorgvuldig geëvalueerd. Deze evaluatie heeft geresulteerd in het besluit dat de bestuursstructuur werd gecontinueerd. In hoofdstuk 2 van dit jaarverslag blikt de raad van toezicht terug op het jaar 2021. Het bestuur en de raad van toezicht gaan uit van de 'Code Goed Onderwijsbestuur' van de VO-raad (de belangenorganisatie voor voortgezet onderwijs). De SCSOG voldoet echter ook aan de 'Code Goed bestuur' van de PO-raad (de belangenorganisatie voor primair onderwijs).

Sinds 2013 is het Bovenschools Management Team (BMT) operationeel. In het BMT vergaderen de directeuren met de bestuurder over gemeenschappelijke beleidszaken. In 2021 is 19 keer vergaderd door het BMT, in de samenstelling van directeuren en bestuurder.

Iedere school heeft haar eigen medezeggenschapsraad (MR). De MR van iedere school vergadert circa zes keer per jaar, meestal met de directie van de instelling. In 2013 is het GMR-platform van start gegaan, in dit GMR-platform zijn MR-leden van de vier scholen (per school een ouder en een medewerker) vertegenwoordigd. De bestuurder is rechtstreeks afgevaardigde naar de GMR, met als doel het voorgenomen beleid aan deze raad voor te leggen en te bespreken. In hoofdstuk 3 van dit jaarverslag blikt de GMR terug op het jaar 2021.
Een groot deel van de ondersteunende personele en financiële diensten zijn uitbesteed aan het administratiekantoor Preadyz (vanaf 2017). In de loop van de afgelopen jaren is daarnaast invulling gegeven aan de bovenschoolse uitvoering van ondersteunende processen door enkele staffunctionarissen aan te stellen of in te huren. Dit gebeurt grotendeels door inhuur en detachering, alleen de bestuurder (0,8 fte) en de management ondersteuner (0,7 fte) zijn in dienst van de SCSOG.

Sinds september 2017 werkt de stichting met een zelfstandige controller die voor een dag per week wordt ingehuurd. Per januari 2018 beschikte de SCSOG voor een dag per week over een HR-adviseur. Vanaf 2018 is daarnaast een functionaris gegevensbescherming ingehuurd voor een beperkt aantal uren. In 2020 is de ICT in eigen beheer genomen, hiervoor is bovenschoolse formatie voor ICT-beheer ingevuld.

In 2021 is een project opgestart om de kwaliteit van de ICT-voorzieningen en het ICT-beheer te versterken binnen de stichting. Hiervoor is op tijdelijke basis een externe projectleider aangesteld. Ook het verzuimbeheer is extern belegd.

Gezien de omvang van de stichting zoeken we voortdurend naar een goede balans tussen kwaliteit en professionaliteit, flexibiliteit en kwetsbaarheid. We streven ernaar de bovenschoolse staf zo efficiënt mogelijk in te richten, maar toch voldoende expertise voor de verschillende processen in huis te hebben.

Samenwerking en dialoog

De SCSOG is in het kader van passend onderwijs verbonden aan drie samenwerkingsverbanden:

- het samenwerkingsverband Primair Onderwijs Provincie Groningen PO 20.01;
- het samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Groningen Stad VO 20.01;
- het samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Groningen Ommelanden VO 20.02.

Bij het laatstgenoemde samenwerkingsverband is de SCSOG een 'opting in' partner. In 2021 is de bestuurder van de SCSOG lid geworden van het 'niet-uitvoerend-bestuur' van dit samenwerkingsverband en daarmee ook voorzitter van de subregio centraal. In het samenwerkingsverband VO 20.01 is de bestuurder van de SCSOG voorzitter van de ALV. In het samenwerkingsverband PO 20.01 is de bestuurder van de SCSOG lid van de ALV.

De drie samenwerkingsverbanden waarin we participeren zijn in 2019, 2020 en 2021 bezig geweest met het onderwerp 'governance'. Dit heeft geleid tot organisatiewijzigingen binnen de drie samenwerkingsverbanden om meer onafhankelijkheid van het bestuur en de interne toezichthouder binnen de samenwerkingsverbanden te bewerkstelligen. In 2021 heeft dit geleid tot een structuurwijziging in het samenwerkingsverband Primair Onderwijs PO 20.01.

Dit samenwerkingsverband is omgezet naar een vereniging, met een directeur-bestuurder en een raad van toezicht. De aangesloten besturen, waaronder de SCSOG, zijn verenigd in de algemene ledenvergadering.

In 2021 is een belangrijk project in de provincie Groningen opgestart. Dit betreft 'de toekomst van het pro en vso'. Hierbij zijn de drie samenwerkingsverbanden passend onderwijs betrokken en alle besturen die pro en/of vso hebben in de stad of de ommelanden. Het doel van dit project is een gezamenlijke toekomstagenda te bepalen voor deze onderwijsvoorzieningen in de provincie Groningen. De bestuurder van de SCSOG neemt deel aan het bestuurlijk overleg in dit project.

Naast de samenwerking in bovenstaande verbanden neemt de SCSOG actief deel aan het Platform VO-MBO in de provincie Groningen. De bestuurder van de SCSOG zat in 2021 vanuit dit Platform in de agendacommissie, in de commissie 'Herontwerp', de commissie 'Entreeonderwijs' en de commissie 'Speciale onderwijsvoorzieningen'.

Het bestuur van de SCSOG is, samen met twee andere besturen voor christelijk onderwijs in de stad Groningen, gehuisvest in een kantoor aan de Eenrumermaar. In de afgelopen jaren zijn meerdere verkenningen geweest van eventuele intensievere samenwerking met deze twee collega-besturen. In 2020 is een dergelijke verkenning uitgevoerd met externe begeleiding. Begin 2021 is geconstateerd dat de samenwerking vooralsnog geen formeel vervolg zal krijgen. Wel wordt op inhoud samengewerkt, daar waar mogelijk en relevant.

Er zijn in 2021 geen klachten binnengekomen bij het bestuur. In 2021 is een keer een beroep gedaan op inzet van de externe vertrouwenspersoon. Deze casus betrof een verstoorde verhouding tussen ouders en school. Door bemiddeling van de vertrouwenspersoon is deze situatie verholpen.

“Om te zorgen dat leerlingen zo veel mogelijk **KANSEN** krijgen, werken we samen met ouders, andere scholen en besturen, bedrijven en (zorg-) instellingen.”

Door de gevolgen van de coronapandemie is er een groot beroep gedaan op de **FLEXIBILITEIT** van onze medewerkers.

Verslag van de raad van toezicht

In dit hoofdstuk blikt de raad van toezicht terug op het jaar 2021.

Een paar dagen voor de kerstvakantie 2020 werd in reactie op het oplopend aantal coronabesmettingen door de overheid een tweede 'lockdown' afgekondigd. Pas in maart 2021 werd deze maatregel opgeheven. Er bleven nog enkele beperkende maatregelen van kracht, zoals de verplichting om anderhalve meter afstand te houden. Voor de raad van toezicht is de impact van én de coronapandemie met de daarbij behorende maatregelen een voortdurende bron van zorg geweest.

De pandemie heeft een groot en langdurig beroep gedaan op alle medewerkers van de SCSOG. Wederom moesten creatieve oplossingen worden gezocht en werd er een beroep gedaan op de flexibiliteit van de medewerkers. De raad spreekt zijn waardering uit voor de inzet van eenieder. We zagen dat, net als in 2020, de medewerkers er alles aan hebben gedaan om de leerlingen zo goed als mogelijk te begeleiden. Tegelijkertijd zijn we ons bewust van de kwetsbaarheid van de medewerkers. Op onze scholen wordt onderwijs gegeven aan leerlingen voor wie fysiek contact heel belangrijk is. Anderhalve meter afstand houden is daardoor vaak ook onmogelijk en onwenselijk. Wie dat wilde kon weliswaar gevaccineerd worden, maar we hebben allemaal gemerkt dat de kwetsbaarheden daarmee niet per definitie zijn verdwenen.

De raad van toezicht kent drie hoofdtaken die onderling samenhangen: toezicht houden op het bestuur van de stichting, optreden als werkgever voor de bestuurder en voor de bestuurder beschikbaar zijn als klankbord. De stichting houdt onderwijs in verschillende sectoren in stand. Bij het uitoefenen van zijn taak gaat de raad uit van de 'Code Goed Onderwijsbestuur' van de VO-raad (de belangenorganisatie voor voortgezet onderwijs). Er wordt niet afgeweken van deze code. De SCSOG voldoet echter ook aan de 'Code Goed bestuur' van de PO-raad (de belangenorganisatie voor primair onderwijs).

Voor de vervulling van zijn rollen kiest de raad van toezicht voor toezicht op basis van betrokkenheid bij de stichting; in het bijzonder bij onze leerlingen. Daartoe belegt de raad normaliter het merendeel van zijn vergaderingen op de scholen. Voorafgaand aan de vergadering vertelt de directeur van de school over de ontwikkelingen die op haar of zijn school spelen. Om het toezicht houden nog meer te voeden vanuit de praktijk, worden de scholen ten minste één keer per jaar bezocht. Een delegatie van de raad van toezicht legt dan klassenbezoeken af, voert gesprekken met leerlingen, medewerkers en ouders en loopt rond in de instelling. Aan het einde van het bezoek worden de indrukken met de directie en de bestuurder gedeeld. Net als in 2020 waren schoolbezoeken in 2021 door de coronamaatregelen helaas niet mogelijk. Het door de raad gewenste warme contact met de scholen is daardoor noodgedwongen uitgesteld.

In 2021 heeft de raad vijf keer een reguliere vergadering gehad met de bestuurder en twee keer zonder diens aanwezigheid. Daarnaast heeft de raad deelgenomen aan een bijeenkomst met de directeuren onder leiding van mevrouw Chaja Deen van het Nederlands Jeugdinstituut. Tevens heeft de raad van toezicht tweemaal de ontwikkelingen binnen de SCSOG besproken met de GMR.

Onderwerpen die in 2021 aandacht vroegen

Naast de effecten van de coronapandemie was er ook aandacht voor andere zaken, zoals een tweetal huisvestingkwesties. In de eerste plaatst het feit dat er op De Kimkiel te weinig ruimte is voor het groeiend aantal leerlingen. De gemeente Groningen betwist of er sprake is van een ruimtegebrek. In de tweede plaats is gesproken over nieuwbouw voor De Fiduciaschool, wellicht in samenwerking met De Bladergroenschool.

De raad is geïnformeerd over de middelen in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs en de besteding daarvan. Daarnaast heeft de bestuurder goedkeuring van de raad gevraagd voor het zo-genaamde 'Bestedingsplan', voor de besteding van een deel van de reserves. Het plan dat samen met de scholen is opgesteld voorziet in de investering in allerlei zaken die ten goede komen aan het personeel en het onderwijs. Zowel de jaarrekening als de begroting zijn door de raad goedgekeurd.

Een terugkerende zorg is de krapte op de arbeidsmarkt. Het is simpelweg erg lastig geworden om geschikt personeel te werven voor de scholen van de stichting. Ook is de werkbelasting van de directeuren besproken en zijn er mogelijke oplossingen verkend.

In 2021 heeft de raad van toezicht een nieuwe accountant benoemd. De vorige accountant was lange tijd verbonden aan de SCSOG en om de objectiviteit te kunnen waarborgen is er overgegaan tot het selecteren van een nieuwe accountant. Voor de controle van het verslagjaar 2021 is uit meerdere inschrijvingen gekozen voor accountantsbureau Aksos. Het proces van de accountantscontrole wordt afgestemd met de bestuurder en de controller van de stichting. De resultaten van de controle en het concept accountantsverslag worden besproken met de auditcommissie van de raad van toezicht, de bestuurder en de controller. De auditcommissie stelt vervolgens een advies op voor de vergadering van de raad van toezicht.

Als gevolg van het einde van de zittingstermijn van de voorzitter van de raad van toezicht is er een wervingstraject opgestart om de ontstane vacature te kunnen vervullen. Uit de respondenten heeft de raad twee nieuwe leden geworven. Zij zijn per 1 januari 2022 toegetreden tot de raad van toezicht. Uit de zelfevaluatie van de raad kwam naar voren dat enige vernieuwing en verversing wenselijk is. De raad functioneert al langere tijd in dezelfde samenstelling en door de aanstelling van twee nieuwe leden wordt hier invulling aan gegeven. Er is geen sprake geweest van tegenstrijdige belangen.

Ieder jaar spreekt de remuneratiecommissie van de raad van toezicht tweemaal met de bestuurder om het functioneren van de bestuurder te evalueren, dus ook in 2021 zijn er twee functioneringsgesprekken gevoerd. De raad van toezicht spreekt zijn waardering uit voor de wijze waarop de bestuurder leiding heeft gegeven aan de stichting, waardoor de organisatie in control is. Hij is daarnaast ingenomen met de manier waarop de medewerkers van de onder de stichting ressorterende scholen zich hebben ingezet om de leerlingen te begeleiden.

Samenstelling van de raad van toezicht

In het verslagjaar bestond de raad uit de volgende leden:

Functionaris	Hoofdbetrekking	Nevenfunctie(s)
M.C. Bouma	Strategisch adviseur Terra MBO.	Lid Medezeggenschapsraad Basisschool De Eskampen in Peize.
J.F. Deinum (voorzitter)	Senior onderwijsadviseur en onderzoeker bij de Rijksuniversiteit Groningen.	N.v.t.
B. Dijkstra	Directeur stafbureau bij Ubbo Emmius Scholengemeenschap.	Secretaris van de Coöperatieve Innovatiehub Veenkoloniën U.A. Secretaris van Stichting gebiedsfonds Stadskanaal op Zon.
B. Kuiken	Commercieel directeur bij ABN Amro.	Bestuurslid Stichting Present Groningen.
M. Nap	Docent staatsrecht bij de Rijksuniversiteit Groningen (tot 01-02-2021). Senior beleidsmedewerker Ministerie van Justitie en Veiligheid (per 15-02-2021).	Lid van het curatorium van de mr. G. Groen van Prinsterer stichting (tot 01-06-2021). Lid van het bestuur van de Stichting Oppenheimleerstoel.

Alle toezichthouders vervullen hun taken vrijwillig, zij het dat er een jaarlijkse vrijwilligersvergoeding van €1.500 per lid wordt betaald.

De meeste GMR-vergaderingen hebben in 2021 **ONLINE** plaatsgevonden, zodat belangrijke zaken toch behandeld konden worden.

Verslag van de GMR

In dit hoofdstuk blikt de GMR terug op het jaar 2021.

In het jaar 2021 heeft de GMR een vijftal vergaderingen gehad. Door de bijzondere omstandigheden omtrent corona hebben we elkaar slechts eenmaal fysiek getroffen. De overige vergaderingen hebben online plaatsgevonden, zodat belangrijke zaken toch besproken en behandeld konden worden.

In samenspraak met onze bestuurder van de SCSOG, mevrouw Annalie Osinga, wordt de formele inhoud van de vergaderingen doorgenomen en vastgesteld. Tijdens het eerste deel van iedere vergadering is onze bestuurder altijd aanwezig geweest, om de voltallige GMR-informatie en toelichting te geven met betrekking tot lopende zaken. Als GMR zijn we erg blij met de prettige samenwerking en de positieve, actieve betrokkenheid van onze bestuurder.

Tijdens de mei- en november vergadering heeft de GMR overleg gevoerd met een afvaardiging van de raad van toezicht van de SCSOG, in de persoon van de heer Mentko Nap en de heer Bert Dijkstra. In november is tevens de scheidend voorzitter van de raad van toezicht, de heer Jan Folkert Deinum, (digitaal) aangeschoven om afscheid te nemen van de GMR.

Onderwerpen die in 2021 in de GMR aan bod kwamen

Door en met de GMR besproken zaken in 2021 zijn o.a.:

- Hoe gaat het op en met de scholen in deze periode rondom corona gerelateerde zaken?
- Werkafspraken: omgaan met vertrouwelijke informatie
- De meerjarenbegroting (2021 – 2025) van de SCSOG
- Plannen en gelden m.b.t. het Nationaal Programma Onderwijs (NPO)
- Toekomstagenda VSO – PRO, provincie Groningen

Instemming is door de GMR verleend met:

- Het jaarverslag 2020
- Het bestuursformatieplan 2021 – 2022
- (aanpassing in) Het functiehandboek
- Het bestedingsplan 2021 – 2025
- De meerjarenbegroting 2022 – 2026
- De werkkostenregeling (WKR) 2022

Samenstelling van de GMR

De bezetting van de GMR in 2021 (januari – augustus) was:

Functionaris	Functie
Dhr. Hugo Vellinga (personeel De Bolster)	voorzitter GMR
Mw. Marieke Lindeboom (ouder De Bolster)	lid GMR
Dhr. Sandro Casula (personeel De Wingerd)	secretaris GMR
Mw. Willemijn Akkermans (ouder De Wingerd)	lid GMR
Dhr. IJsbrand Knol (personeel De Kimkiel)	lid GMR
Mw. Claudia Heijnen (ouder De Kimkiel)	lid GMR
Mw. Gerda Boshart (personeel De Fiduciaschool)	lid GMR
Mw. Sietske Terpstra (ouder Fidiciaschool)	lid GMR

De bezetting van de GMR in 2021 (augustus – december) was:

Functionaris	Functie
Dhr. Hugo Vellinga (personeel De Bolster)	voorzitter GMR
Ouder De Bolster	vacant
Mw. Gera Steentjes (personeel De Wingerd)	lid GMR
Mw. Willemijn Akkermans (ouder De Wingerd)	secretaris GMR
Dhr. IJsbrand Knol (personeel De Kimkiel)	lid GMR
Mw. Claudia Heijnen (ouder De Kimkiel)	lid GMR
Mw. Gerda Boshart (personeel De Fiduciaschool)	lid GMR
Mw. Sietske Terpstra (ouder Fidiciaschool)	lid GMR

Halverwege het schooljaar hebben er enkele wijzigingen in de samenstelling plaatsgevonden (zie schema) na het afscheid van Sandro Casula (personeel De Wingerd) en Marieke Lindeboom (ouder De Bolster). Helaas is er daarna geen nieuwe ouder namens De Bolster bereid gevonden om zitting te nemen in de GMR. Deze functie is daarom nog vacant.

Wies Beukema (managementassistent van de SCSOG) is in november gestart als notulist van de GMR.

In de periodes dat de scholen (gedeeltelijk) fysiek open waren lukte het om snel de **DRAAD** weer op te pakken.

Verslag van het bestuur

In dit hoofdstuk verantwoordt het bestuur zich over het gevoerde beleid in 2021.

Domein onderwijs en kwaliteit

Gevolgen van de coronapandemie

Net als het jaar 2020 was ook 2021 voor de SCSOG een uitzonderlijk jaar, door de gevolgen van de wereldwijde coronapandemie.

Op 16 december 2020 moesten de scholen sluiten als gevolg van de landelijke richtlijnen van de overheid, die zeker tot 18 januari 2021 zouden gelden. Deze aankondiging viel ons rauw op het dak, zeker door de snelheid waarin het geëffectueerd moest worden. We hebben het afstandsonderwijs en de noodopvang voor kwetsbare leerlingen en voor leerlingen met ouders/verzorgers met cruciale beroepen goed ingericht voor de eerste periode van 2021. Uiteindelijk konden beide scholen voor speciaal basisonderwijs en het SO-deel van De Wingerd de deuren weer openen op 9 februari 2021.

De Bolster en het VSO-deel van De Wingerd vallen onder het VO-beleid, wat betekende dat we voor deze leerlingen het afstandsonderwijs in combinatie met noodopvang moesten continueren. Voor de VO-leerlingen kwamen er versoepelingen per 1 maart 2021; vanaf dat moment mochten de leerlingen van De Bolster en de leerlingen van VSO De Wingerd weer naar school met inachtneming van 1,5 meter afstand en gebruik van mondkapjes. Deze leerlingen volgden een aangepast programma met vooral praktijklessen. Dit vroeg de nodige organisatie en communicatie met alle betrokkenen. Regelmatig moesten leerlingen en medewerkers in quarantaine, waardoor de continuïteit van het onderwijs onder druk stond. Vanaf 7 juni volgden de VSO-leerlingen van De Wingerd weer een regulier rooster. Voor De Bolster hebben we besloten af te wijken van het overheidsbesluit om het voortgezet onderwijs op dat moment volledig te heropenen: wij hebben het aangepaste rooster met uitsluitend praktijklessen voor alle leerlingen gecontinueerd. We hebben ons hierover verantwoord naar de Inspectie van het Onderwijs. Op De Fiduciaschool hebben we moeten besluiten tot een schoolsluiting van 7 juni tot en met 11 juni, vanwege een grote uitbraak van coronabesmettingen.

Na de zomervakantie 2021 zijn de vier scholen van de SCSOG weer volledig geopend. Op De Wingerd en De Bolster werden toen nog wel mondkapjes gedragen, deze verplichting is eind september vervallen, evenals de verplichting om 1,5 meter afstand te houden. Een deel van de leerlingen had moeite om de schooldiscipline te hervatten. Dit vroeg de nodige aandacht van de medewerkers en de directeuren. In november was er weer sprake van een opleving van het coronavirus. Op 22 november 2021 hebben we De Wingerd moeten sluiten, deze schoolsluiting heeft een week geduurd tot 29 november 2021. In december 2021 zijn de mondkapjes weer ingevoerd voor alle leerlingen vanaf groep 6 in het primair onderwijs en voor de personeelsleden. Ook zijn alle preventieve maatregelen ten aanzien van afstand houden weer ingevoerd.

Concluderend is opnieuw sprake geweest van een uitzonderlijk jaar voor de scholen van onze stichting, als gevolg van de coronapandemie. Hoewel we gelukkig weinig te maken hebben gehad met ernstig zieken binnen onze populatie als gevolg van het coronavirus, hebben we weinig continuïteit gekend in het kalenderjaar 2021. We hebben zo veel mogelijk de richtlijnen van de overheid opgevolgd en tegelijkertijd binnen de beperkingen zo goed mogelijk onderwijs geboden aan onze leerlingen. In de periodes dat de scholen (gedeeltelijk) fysiek open waren lukte het om snel de draad weer op te pakken. Ook lukte het om het afstandsonderwijs enigszins in te richten, zodanig dat er in ieder geval zeer frequent contact was met alle leerlingen.

We hebben echter door alle verstoringen en veranderingen van beleid buitengewoon veel tijd en energie moeten besteden aan organisatorische zaken. Ontegenzeggelijk is dit ten koste gegaan van andere activiteiten die we liever hadden uitgevoerd en ontwikkeld.

Nationaal Programma Onderwijs
In februari 2021 heeft het Ministerie van OCW bekend gemaakt dat er een 'Nationaal Programma Onderwijs' zou komen, waarmee in totaal 8,5 miljard euro beschikbaar kwam voor het onderwijs, voor herstel en ontwikkeling van het onderwijs tijdens en na corona. Van dit bedrag werd 5,8 miljard euro uitgetrokken voor het funderend onderwijs, voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023. Aan scholen werd gevraagd een zogenaamde schoolscan te maken waarin in kaart werd gebracht welke behoefte er bij de leerlingen was op basis van beschikbare data. Per school moest vervolgens een plan worden opgesteld waarin werd beschreven welke maatregelen genomen zouden worden om een impuls te geven aan het onderwijs. Pas in juni 2021 zou bekend worden welk budget beschikbaar zou komen per school. Het schoolplan moest echter voor de zomervakantie 2021 zijn vastgesteld, met instemming van de MR.

De vier scholen van de SCSOG zijn in de maanden maart en april gestart met het opstellen van de schoolscan. De schoolscan hebben we gebaseerd op toetsgegevens, observaties en op vragenlijsten die we hebben uitgezet onder medewerkers, leerlingen en ouders/verzorgers. Deze vragenlijsten hebben we zelf ontwikkeld. De schoolscan is per school besproken in het team en met de MR. Bovenschools hebben we de vier schoolscans afgestemd in het BMT. Uit de schoolscans kwam een zeer gevarieerd beeld naar voren. De conclusie was dat de mate waarin leerlingen gevolgen ondervonden van de coronapandemie erg afhing van de thuissituatie. Op het gebied van de basisvaardigheden taal en rekenen bleek weinig vertraging te zijn opgelopen. Een deel van de leerlingen had zelfs progressie geboekt op deze gebieden. Veel leerlingen hadden het sociale aspect van school gemist en ook de buitenschoolse activiteiten. Leerlingen kregen tijdens de coronapandemie te weinig lichaamsbeweging. De praktijkvakken, die voor onze leerlingenpopulatie van groot belang zijn, zijn in het afstandsonderwijs sterk onder druk komen te staan; evenals de interne en externe stages in het VSO en praktijkonderwijs. Sommige leerlingen bleken tijdens de coronapandemie sociaal-emotionele of psychische problemen te hebben opgebouwd. De NT2-leerlingen hebben tijdens de coronapandemie te weinig of geen Nederlands gesproken en hebben daarmee een achterstand opgelopen op het gebied van de beheersing van de Nederlandse taal.

Bij de schoolplannen die vervolgens zijn opgesteld, is gebruik gemaakt van de 'menukaart' die het ministerie heeft gepubliceerd, met daarin een opsomming van mogelijke interventies. In de planvorming werd uitgegaan van het in algemene zin aangekondigde bedrag van € 701 per leerling. Dit zou voor de SCSOG uitkomen op een totaalbedrag van € 550.000, -. In juli 2021, toen de plannen al klaar waren en waren besproken met de MR, bleek dat het bedrag voor onze scholen verdubbeld werd. Dit werd veroorzaakt door de specifieke kenmerken van de leerlingenpopulatie van de SCSOG. Het totaalbedrag voor het schooljaar 2021-2022 werd ruim € 1.000.000, -. Dit maakte dat we de plannen sterk moesten uitbreiden en opnieuw moesten voorleggen aan de MR van iedere school. Door deze procesgang hebben we de uiteindelijke plannen na de zomervakantie 2021 kunnen vaststellen met instemming van iedere MR. We hebben het bedrag per school volledig toebedeeld aan de betreffende school. Er zijn geen NPO-middelen 'afgeroomd' voor bovenschoolse activiteiten.

De schoolplannen variëren per school en zijn gebaseerd op de schoolscan die per school gemaakt is. De plannen zijn gebaseerd op de interventies in de 'menukaart' van het ministerie. Op hoofdlijnen is ingezet op de volgende zaken:

- Extra formatie voor NT2-onderwijs voor de specifieke doelgroep NT2-leerlingen.
- Extra formatie voor onderwijsondersteuners voor taal- en rekenonderwijs, zodat meer differentiatie op dit gebied mogelijk werd.
- Extra formatie voor onderwijsondersteuners voor de praktijkvakken.
- Projectweken rondom gezondheid en cultuur, hiervoor is externe ondersteuning ingehuurd.
- Extra sportieve activiteiten door meer formatie lichamelijke opvoeding en inhuur van projectactiviteiten.
- Psycho-sociale hulp en ondersteuning voor individuele leerlingen.
- Een toekomstcoach voor schoolverlaters vanuit het praktijkonderwijs die in een multi-problem context zitten.
- Extra inzet van vakleerkrachten voor sport, muzieklessen, techniekles, theater en toneel.
- Meer formatie voor achterwacht en 'time-out' om leerlingen op te vangen die tijdelijk niet in de groep kunnen participeren.
- Extra lessen zelfregulerend leren en samenwerkend leren.
- Inzet van extra digitale middelen om in kleine groepjes te kunnen werken.
- Inzet van schoolmaatschappelijk werk voor gezinnen die extra ondersteuning nodig hebben.
- Extra inzet van logopedie om opgelopen achterstanden in te halen.

We hebben de NPO-plannen geïntegreerd in de schooljaarplannen voor het jaar 2021-2022, om versnippering van activiteiten te voorkomen. De forse ophoging van het NPO-budget voor de scholen van de SCSOG leverde vraagstukken en knelpunten op; inzet van extra formatie kent een grens. Ten eerste door het personeelstekort, maar ook doordat er beperkte ruimte is binnen onze scholen om meer medewerkers te kunnen huisvesten en in kleinere groepen te werken. We hebben sterk de verantwoordelijkheid gevoeld om het geld goed en effectief in te zetten voor onze leerlingen, maar dit was een grote uitdaging in de huidige context en in de haast waarmee een en ander vanuit de overheid tot ons kwam en geëffectueerd moest worden.

Prestatiebox

De middelen uit de prestatiebox zijn in 2021 onder andere ingezet voor het ontwikkelen van nieuwe leerlijnen op het gebied van rekenen, taal en spelling in het SBO. Verder is er gestart met een pilot waarbij er extra praktijklessen worden gegeven in het S(B)O, voor de leerlingen die naar verwachting uitstromen richting het praktijkonderwijs. Dit gebeurt in nauwe afstemming met het praktijkonderwijs om de overgang van het PO naar het VO voor de betreffende leerlingen te versoepelen. Binnen het (V)SO is met inzet van de middelen uit de prestatiebox gebruik gemaakt van 'lesson-study' om met het gehele team de kwaliteit van de lessen verder te verbeteren.

In het praktijkonderwijs zijn de middelen uit de prestatiebox met name ingezet om vroegtijdig uitval van leerlingen te voorkomen. Er is een aantal trajecten uitgewerkt voor de verbetering van de arbeidstoeleiding. Dit betreft het traject 'leerbouwen'; een ingekochte metaal-lasopleiding en een zelf ontwikkelde schildersopleiding (Glansrijk) in samenwerking met het bedrijfsleven. Tevens is er extra ingezet op maatwerkstages. Verder zijn de leerlijnen en het portfolio doorontwikkeld en vindt de registratie van de individuele ontwikkelingsplannen nu plaats in Magister.

Binnen alle scholen is ingezet op professionalisering van het personeel en de cultuur. Hiervoor is met name gebruik gemaakt van online scholing.

Gewijzigde grondslag voor de SCSOG

Stichting breed is in de afgelopen periode het gesprek over de levensbeschouwelijke identiteit van de SCSOG en haar scholen gevoerd. In het najaar van 2018 is dit traject gestart onder leiding van Verus. Op basis van een dialoog met alle geledingen zijn we gekomen tot een aantal richtinggevende uitspraken en een nieuw geformuleerde grondslag voor de SCSOG en haar scholen.

De GMR heeft een positief advies gegeven over deze grondslag en de visie op identiteit. De raad van toezicht heeft de gewijzigde grondslag goedgekeurd. In het verslagjaar 2021 heeft dit geresulteerd in een statutenwijziging.

De gewijzigde grondslag is in de statuten van de stichting opgenomen:

> **" De stichting vindt haar bestaansrecht in de christelijke traditie. Daaraan ontlenen wij richting, woorden en bronnen. Geïnspireerd door deze traditie begeleiden en ondersteunen wij leerlingen bij het verkennen en verrijken van hun wereld. We geven dit handen en voeten door levensbeschouwelijke vorming aan te bieden met de Bijbel als belangrijkste inspiratiebron. Wij verbinden de christelijke levensbeschouwing met ons pedagogisch klimaat en wij werken vanuit vertrouwen."**

Strategisch beleidsplan 2020-2023

In het najaar van 2019 is gestart met het proces om te komen tot een nieuw strategisch beleidsplan voor de periode vanaf 2020. Het vorige strategisch beleidsplan van de SCSOG was geschreven in 2017 en besloeg de periode van 2018 tot 2020. De schoolplannen van de vier scholen vernieuwden eveneens met ingang van het schooljaar 2020-2021.

Ons hoofddoel in het Strategisch beleid voor de jaren 2020-2023 is:

Hoe kunnen we de ontwikkeling van onze leerlingen verbeteren en zichtbaar maken?

Ons hoofddoel voor de komende jaren vertalen we in een vijftal streefdoelen:

- We verbeteren de wijze waarop we de brede individuele ontwikkeling van onze leerlingen zichtbaar maken op onze scholen. We stemmen dit af binnen de stichting, waarbij we niet streven naar uniformiteit maar wel naar beredeneerde overeenkomsten en verschillen.
- We passen ons aanbod daar waar nodig aan, zodat het aanbod gericht is op de brede ontwikkeling van onze leerlingen: zelfredzaamheid, zelfvertrouwen, eigenwaarde, kennis, burgerschap en basisvaardigheden. Praktische vaardigheden krijgen in de komende periode meer aandacht.
- We versterken ons pedagogisch-didactisch handelen. Hiervoor maken we bijvoorbeeld gebruik van 'lesson study'. De samenwerking van leraren in het vormgeven en evalueren van lessen wordt geïntensiveerd.
- We versterken de samenwerking en het delen van expertise in onze stichting. Ons expertiseteam 'nieuwe stijl' heeft hierin een belangrijke rol.
- We versterken ons kritisch beoordelingsvermogen om goed te kunnen kijken naar ons effect op het leren van onze leerlingen zodat we ons gedrag aan kunnen passen om een groter effect te bereiken.

Deze streefdoelen zijn in de verschillende (school) plannen van de scholen verder geoperationaliseerd, passend bij de leerlingenpopulatie en de fase van de ontwikkeling per school. Hierin is ruimte voor eigen invulling van de scholen.

In 2021 hebben we gewerkt aan de streefdoelen door de volgende activiteiten:

1. Met ondersteuning vanuit de PO-raad hebben we een gezamenlijk traject doorlopen om kaders vast te stellen om de resultaten van onze leerlingen in kaart te brengen binnen onze stichting. In onze stichting, met onze heterogene populatie en diverse onderwijssoorten, is het een uitdaging om hier een gezamenlijke aanpak in te vinden. We hebben in meerdere sessies, met vertegenwoordigers vanuit de vier scholen van de stichting, in kaart gebracht hoe we nu werken aan het zichtbaar maken van de ontwikkeling van leerlingen en wat we hierin nog missen. Gedurende het traject zijn de scholen het eens geworden over de onderdelen en domeinen waar 'brede ontwikkeling' over moet gaan. Er is een gezamenlijke stip aan de horizon gezet, waarin wordt toegewerkt naar een situatie waarbij het domein op de vier scholen voor een groot deel op vergelijkbare wijze wordt vormgegeven. De scholen zijn het eens over de potentie van het volgen van de ontwikkeling door een combinatie van het Landelijk Doelgroepenmodel (LDGM), het ontwikkelingsperspectief, en het portfolio. Het LDGM wordt gebruikt als kader. Het ontwikkelingsperspectief wordt ingezet als individueel volginstrument en het portfolio om betekenis te geven aan de ontwikkeling die een leerling doormaakt.
2. Het leerstofaanbod op de vier scholen is tegen het licht gehouden en er is geconstateerd dat voor de beide sbo-scholen meer aandacht kan worden gegeven aan de praktijkvaardigheden van leerlingen. Met name voor de groep leerlingen die uitstroomt naar praktijkonderwijs is het van belang om al gedurende de schoolloopbaan in het sbo praktische vaardigheden te ontwikkelen. De Fiduciaschool en De Kimkiel hebben hier in 2021 concrete stappen in gezet, waarbij de expertise van De Bolster is gebruikt. Voor De Wingerd en De Bolster zit de uitdaging juist op de doorgaande lijn ten aanzien van de basisvaardigheden taal en rekenen en de verbinding tussen de meer theoretische vakken en de praktijkvakken. Het werken met het doelgroepenmodel zal hier verdere impulsen aan geven.
3. We hebben gezamenlijk besloten in het BMT om op de vier scholen te gaan werken met "Lesson Study". Dit is een aanpak gericht op het versterken van het pedagogisch-didactisch handelen. We zijn voor de zomervakantie van 2021 gestart met een aftrap op de scholen met een externe begeleider. Het traject ziet er per school verschillend uit, passend bij de fase van ontwikkeling per school en passend bij de personeelsopbouw. We kiezen er wel voor om gedeeltelijk samen te werken op het gebruik van Lesson Study, zodat we gebruik kunnen maken van elkaars expertise. De Wingerd werkte al langer met deze aanpak en kan deze ervaring delen met de andere scholen.
4. Het expertisecentrum heeft zich intern verder ontwikkeld. Er is per school een zogenaamde 'connector' aangesteld die vraag en aanbod aan elkaar koppelt. De connectoren hebben in 2021 de aanwezige expertise op de scholen verzameld en in kaart gebracht. Dit heeft geleid tot een menukaart waarop inzichtelijk is gemaakt over welke expertise de medewerkers van de SCSOG beschikken. De connectoren inventariseren vervolgens per school de vragen naar ondersteuning en binnen de stichting wordt de ondersteuningsvraag uitgezet en daar waar mogelijk intern ingevuld. Het expertiseteam heeft hiermee een steviger positie ontwikkeld binnen de stichting. Door de coronapandemie is de ontwikkeling enigszins gehinderd omdat het fysiek bij elkaar over de vloer komen werd bemoeilijkt.
5. In juni en september 2021 hebben we een tweetal professionaliseringsmiddagen gehad met het BMT, om kritisch te kijken naar de werkcultuur en de sturingskracht van het BMT. Beide middagen waren in Dwingeloo met een externe begeleider. We hebben geconstateerd dat we meer willen 'besturen' in plaats van 'managen' in het BMT. We hebben een passend hulpmiddel gekozen om dit doel en bijpassend gedrag te ondersteunen. We hebben besloten om te gaan werken met 'mandatering'. In het najaar van 2021 zijn de eerste pilots met mandaten gestart.

Contacten met de Inspectie van het Onderwijs
Alle scholen van de SCSOG hebben het basisarrangement van de Inspectie van het Onderwijs. Het vierjaarlijks bestuursgericht onderzoek van de Inspectie van het Onderwijs zou in het jaar 2020 plaatsvinden, maar is helaas uitgesteld, door de coronapandemie. Ook in 2021 is dit onderzoek niet uitgevoerd. Wel vielen we in het verslagjaar 2021 met De Kimkiel in de steekproef voor een themaonderzoek. Dit themaonderzoek vond plaats op 1 juni 2021, met als onderwerp “Analyse en afstemming”. Een themaonderzoek heeft als doel om informatie over een specifiek onderwerp uit het veld op te halen en hierover landelijk te rapporteren. Er volgt dus geen oordeel of rapportage op schoolniveau. Het onderzoek duurde een dagdeel en vond digitaal plaats. Er waren gesprekken met de directie, met IB en met leerkrachten. De terugkoppeling had een positieve toonzetting. De school heeft volgens de inspecteur in de afgelopen jaren goede stappen gezet op het gebied van kwaliteitszorg, er is sprake van werken vanuit een visie/missie en het schoolplan en jaarplan sluiten hierop aan. De organisatie is op orde, was de conclusie van de inspecteur. Dit was voor het team van De Kimkiel een plezierige en motiverende boodschap.

Verder zijn er in 2021 meerdere incidentele contacten geweest met inspecteurs in het kader van de maatregelen naar aanleiding van de coronapandemie. We hebben een enkele keer in overleg met de inspectie afgeweken van landelijke richtlijnen, bijvoorbeeld door het besluit om op De Bolster een aangepast rooster met alleen maar praktijkvakken tot de zomer te handhaven. Daarnaast is er contact geweest met een inspecteur vanwege de sluiting van de hoofdvestiging van De Fiduciaschool als gevolg van de coronabesmettingen en er is contact geweest over de tijdelijke sluiting van De Wingerd.

De resultaten van ons onderwijs
De scholen brengen systematisch in kaart hoe de resultaten van de leerlingen zich ontwikkelen, dit gebeurt zowel op individueel niveau als op groeps- en schoolniveau. Ook worden jaarlijks vragenlijsten onder leerlingen afgenomen op de scholen, gericht op de veiligheidsbeleving en tevredenheid. De uitkomsten van deze vragenlijsten zijn gemiddeld genomen voldoende tot goed. Naast bovenstaande metingen hebben directeuren en bestuurder zelf activiteiten ondernomen om zicht te krijgen en te houden op de kwaliteit van het onderwijs en ondersteuning. Hieronder vallen (functionerings-)gesprekken met individuele medewerkers, lesbezoeken en gesprekken met leerlingen. De directeuren en andere leidinggevenden op de scholen doen lesbezoeken en bespreken deze lesbezoeken na met de medewerkers. De bestuurder bezoekt ieder jaar iedere school waarbij gedurende een gehele schooldag lessen worden bezocht.

De resultaten van ons onderwijs worden onder andere beschreven aan de hand van de uitstroomgegevens. Het is niet eenvoudig om op stichtingsniveau een algemene uitspraak te doen over de kwaliteit van de resultaten omdat eenduidige data en normen voor onze typen onderwijs ontbreken. De scholen zijn onderling niet te vergelijken vanwege de grote verschillen in de doelen en de aard van de leerlingenpopulatie. Wel hebben we stappen gezet in het meer systematisch volgen van de leerlingenresultaten. De scholen brengen in kaart hoe de leerlingen zich ontwikkelen op de verschillende onderwijsgebieden. In het najaar van 2020 hebben we in het kader van ons nieuwe strategisch beleidsplan besloten een gezamenlijk aanpak te ontwikkelen om stichting breed de ontwikkeling van onze leerlingen in kaart te brengen. In 2021 hebben we hieraan gewerkt, dit is hierboven beschreven.

Verder wordt de uitstroom op onze scholen jaarlijks in kaart gebracht. Hieronder tonen we een aantal kengetallen. We constateren dat de uitstroom in grote lijnen overeenkomt met het beeld in eerdere jaren.

De uitstroom van de schoolverlaters komt in bijna alle gevallen overeen met het ontwikkelingsperspectief dat is vastgesteld aan het begin van de schoolloopbaan.

Uitstroomgegevens SBO De Fiduciaschool en SBO De Kimkiel

De Fiduciaschool	Aantal	%	De Kimkiel	Aantal	%
(V)SO-cluster 4	2	5	(V)SO ZMLK		
Praktijkonderwijs	19	46	Praktijkonderwijs	24	73
VMBO BL/KL	12	29	VMBO BL/KL	9	27
Vroegtijdig schoolverlaters	8	20	Onbekend		
Totaal	**41**	**100**	**Totaal**	**33**	**100**

In 2019 zijn de beide sbo-scholen gaan participeren in een regionaal werkverband gericht op het opstellen van een benchmark voor het sbo. De beide sbo-scholen hebben in de afgelopen paar jaar een systematiek ontwikkeld om zicht te krijgen op de eigen resultaten, maar ook om meer te kunnen vergelijken met andere sbo -scholen. Het regionale project biedt de kans een 'benchmark' te ontwikkelen om iets te kunnen zeggen over de kwaliteit die wij leveren ten opzichte van referentiescholen.

De Fiduciaschool en De Kimkiel maakten in 2021 een analyse van de leerlingenresultaten op basis van de toetsen van het leerlingvolgsysteem op de verschillende domeinen (rekenen, begrijpend lezen, spelling). De resultaten worden vergeleken met het gemiddelde niveau van het doelgroepenmodel en er is een eerste uitspraak gedaan over een vergelijking met de referentiescholen in het regionale project. De eigen ambitiedoelen per domein en per doelgroep moeten nog worden vastgesteld. Opvallend lijkt te zijn dat de leerlingen op De Fiduciaschool in de groepen 3 tot en met 5 onder het gemiddelde niveau van het doelgroepenmodel presteren voor begrijpend lezen en rekenen. Gedurende de schoolloopbaan zien we echter een stijgende lijn en presteren de leerlingen op het gemiddelde niveau op deze kernvakken. Voor De Kimkiel valt op dat spelling en rekenen/wiskunde de sterkste domeinen van de school zijn. Begrijpend lezen is het zwakste onderdeel.

Uitstroomgegevens (V)SO De Wingerd

Uitstroom SO	Aantal	%	Uitstroom VSO	Aantal	%
SO ZML (andere school)	4	22	VSO-ZML (andere school)	4	22
VSO-ZML DW	13	72	Arbeidsmatige dagbesteding	5	27
Mytyl/Tytyl		0	Niet-arbeidsmatige dagbesteding	3	17
SBO		0	Thuis	1	6
Praktijkonderwijs	1	6	Praktijkonderwijs	4	22
		0	Arbeid	1	6
Totaal	**18**	**100**	**Totaal**	**18**	**100**

In 2021 zijn we gestart met de inzet van een medewerker (leerkracht vso) van De Wingerd op De Bolster waarbij de vier leerlingen die de overstap hebben gemaakt naar De Bolster een dagdeel per week worden begeleid bij hun start op de nieuwe school. Ook kunnen leerlingen van De Wingerd die lessen volgen op De Bolster een beroep doen op de begeleiding van deze medewerker. Alle vier leerlingen zijn goed geïntegreerd en we verwachten dat ze nu zonder begeleiding hun carrière definitief op De Bolster kunnen vervolgen.
Verder waren er meerdere leerlingen uit VSO3/4 die lessen volgen op De Bolster om daar certificaten te halen. Daarbij gaat het om de volgende vakken:

- Koken
- Logistiek en vorkheftruck
- Dierverzorging

Op De Wingerd is in 2021 een project gestart waarbij het zicht op de kwaliteit van het onderwijs wordt versterkt. Tot voor kort werd alleen per leerling vastgesteld hoe de ontwikkeling verloopt. Daarnaast is er geen goede systematiek in het ZML waardoor je, net als in het regulier onderwijs, trends in de opbrengsten of in de kwaliteit kan vaststellen. Wat nu ontwikkeld wordt is een set van parameters waarmee we de ontwikkeling van leerlingen door de jaren heen beter kunnen volgen en ook per groep en per ontwikkelgebied uitspraken kunnen doen over de brede ontwikkeling van onze leerlingen.

Dat doen we door:
- te werken met Edumaps waarin we vastleggen of leerlingen en groepen hun doelen van het betreffende schooljaar ook bereiken;
- een nieuwe set van toetsen en evaluaties te kiezen waarbij het wel mogelijk is om trends te ontdekken en/of op zijn minst het gesprek aan te kunnen gaan over de kwaliteit;
- hierover ook met andere ZML-scholen in gesprek te zijn en met de ontwikkelaars van Edumaps en de begeleiders van Effectief Onderwijs.

Voor De Bolster valt op dat de uitstroom naar arbeid stijgt. De uitstroom naar dagbesteding daalt daarentegen. We zijn tevreden over deze ontwikkeling. Het aantal leerlingen dat branchecertificaten haalt nam in de afgelopen periode sterk toe. Dat is buitengewoon belangrijk, omdat leerlingen met dergelijke certificaten meer kans maken op reguliere arbeidsplekken en dus op volwaardige participatie in onze maatschappij.

In 2021 is in de regio Groningen een examenreglement voor het praktijkonderwijs vastgesteld. Dit reglement geldt ook voor onze school voor praktijkonderwijs; De Bolster. In dit examenreglement heeft de school in algemene zin de gestelde eisen en de te volgen procedure beschreven op grond waarvan een schooldiploma aan een leerling wordt verstrekt. Het examenreglement bestaat uit twee delen: een algemeen deel en een schooleigen deel.

Het algemene deel van dit examenreglement is tot stand gekomen in nauwe samenwerking tussen de 10 scholen voor praktijkonderwijs van de regio Groningen. Bij de uitwerking ervan is tevens gebruik gemaakt van de ervaringen van andere praktijkscholen in Nederland. In het schooleigen deel heeft de school de procedures en het curriculum nader geconcretiseerd. Gezien de doelgroep is maatwerk geboden. Daarom is het portfolio een belangrijk document. Hierin heeft de leerling de bewijsstukken opgenomen die gedurende zijn schoolloopbaan zijn behaald. Dit kunnen bijvoorbeeld branchecertificaten, praktijkverklaringen of een cijferlijst zijn. Hoewel de invulling en uitwerking van een portfolio per school kan verschillen zijn door het eerdergenoemde netwerk een tiental kwaliteitskenmerken opgesteld die door alle scholen worden onderschreven.

Uitstroomgegevens De Bolster

	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	**20/21**
Aantal leerlingen	85	93	80	96	77	65	72	63	**59**
Arbeid	15%	12%	10%	14%	26%	23%	31%	27%	**38%**
MBO	45%	42%	56%	51%	49%	52%	48%	43%	**42%**
Andere pro school	7%	6%	9%	11%	5%	6%	10%	11%	**5%**
VSO	1%	5%	3%	4%	3%	14%	6%	3%	**3%**
VMBO	0%	0%	5%	0%	0%	0%	1%	0%	**0%**
Dagbesteding	20%	23%	18%	14%	13%	11%	8%	11%	**5%**
Overig	11%	12%	1%	5%	4%	0%	1%	5%	**7%**
Branchecertificaten	36%	23%	36%	35%	47%	54%	36%	40%	**56%**
Wayong	29%	32%	9%	9%	9%	8%	2%	8%	**0%**
Doelgr. register				15%	79%	43%	60%	60%	**59%**

Examinering in het praktijkonderwijs

Sinds kort is het mogelijk aan leerlingen van het praktijkonderwijs een schooldiploma uit te reiken. Per 1 augustus 2022 is dit wettelijk verankerd. Naast het schooldiploma dient elke leerling ook te beschikken over een portfolio dat een gedegen beeld geeft van de ontwikkeling van de leerling.

We hebben het reglement in 2021-2022 als 'pilot jaar' ingezet op De Bolster en in het schooljaar 2022-2023 wordt het voor het eerst als officieel document ingezet. Zo voldoen we aan de wettelijke verplichtingen. Het reglement is tot stand gekomen op initiatief van het regionaal directie-overleg PRO (Groningen) van de sectorraad PRO.

Passend onderwijs en leerlingenaantallen SCSOG
In 2014 is landelijk de Wet passend onderwijs ingevoerd. In 2013 is een aantal voorbereidende artikelen in werking getreden, zoals de inrichting van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Het belangrijkste element van de wet, de zorgplicht voor scholen, is per 1 augustus 2014 ingevoerd. Het doel van de Wet passend onderwijs is dat voor alle leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte zo passend mogelijk onderwijs wordt gerealiseerd. De wet schrijft voor dat iedere school een ondersteuningsprofiel maakt dat aangeeft wat de mogelijkheden zijn van die school om tegemoet te komen aan de ondersteuningsbehoeften van leerlingen. De scholen van de SCSOG zijn gericht op leerlingen met specifieke ondersteuningsvragen. Hoewel het niet het doel was van de wet passend onderwijs, was de aanname dat door de invoering van deze wet meer leerlingen in het reguliere onderwijs zouden kunnen worden ondergebracht en dat het aantal verwijzingen naar het meer gespecialiseerd onderwijs zou afnemen. Dit is in de afgelopen jaren niet het geval geweest. Het landelijke beeld is juist het tegenovergestelde; de deelnamepercentages van het gespecialiseerd onderwijs zijn gestegen. Dit beeld is ook zichtbaar bij de scholen van de SCSOG.

De leerlingenaantallen van de SCSOG zijn vanaf 2001 (636 leerlingen) toegenomen tot een aantal van 778 in 2014. Tussen 2015 en 2017 is het leerlingenaantal jaarlijks licht gedaald. In 2017 volgden 711 leerlingen onderwijs bij de SCSOG. De daling werd met name veroorzaakt door een terugloop in het aantal leerlingen op onze praktijkschool De Bolster.

Tussen 2018 en 2021 is het leerlingenaantal jaarlijks weer gestegen, naar 796 leerlingen in 2021. Deze stijging is veroorzaakt door een groei van De Bolster, De Fiduciaschool en De Kimkiel. De Kimkiel is met name flink gegroeid in het afgelopen jaar. Dit komt doordat de school heeft besloten een oplossing te zoeken voor de wachtlijst van aangemelde leerlingen met een sbo-indicatie, door een extra groep te openen in de personeelskamer. Dit betrof een groep kleuters, waarvan we het niet acceptabel vonden dat er geen sbo-plek zou zijn voor leerlingen van deze leeftijd. De personeelskamer was daarbij tijdelijk minder in gebruik, vanwege de richtlijnen als gevolg van de coronapandemie. Ondanks de extra groep, moest De Kimkiel toch met een vol beleid blijven werken.

In het kader van mogelijke gevolgen van passend onderwijs hebben we in eerdere jaren rekening gehouden met een daling van het aantal leerlingen. Dit is in de afgelopen jaren echter niet zichtbaar geworden. We verwachten voor de komende jaren een stabilisatie van het aantal leerlingen en gaan ervan uit dat dit de komende jaren ook zo zal blijven. In onze prognoses voor de komende jaren gaan we uit van een stabiel aantal van circa 770 leerlingen. We hebben op onze scholen weinig mogelijkheden om te groeien. Met name op de beide scholen voor speciaal basisonderwijs is sprake van ruimtegebrek. We hebben voor drie van onze scholen een zogenaamd 'vol beleid' opgesteld om transparant te kunnen zijn over de grenzen die we hebben ten aanzien van leerlingenaantallen per school. Dit vol beleid is afgestemd met de medezeggenschapsraden en gepubliceerd op de websites. We zijn met het samenwerkingsverband primair onderwijs in gesprek over de oorzaak van de toenemende sbo-populatie (dit is overigens zowel regionaal als landelijk een trend) en over de aanpak hiervan.

Leerlingenaantallen SCSOG

		Fiducia	Kimkiel	Wingerd	Bolster	SCSOG	Toename
		02 WR	14 WU	14 WT	05 OP	Totaal	Afname
Werkelijk	2001	143	167	129	197	**636**	-
	2002	140	190	133	209	**672**	36
	2003	138	162	133	240	**673**	1
	2004	132	160	131	255	**678**	5
	2005	126	148	132	264	**670**	-8
	2006	132	131	132	260	**655**	-15
	2007	124	134	122	242	**622**	-33
	2008	117	128	124	256	**625**	3
	2009	117	122	112	287	**638**	13
	2010	131	136	120	296	**683**	45
	2011	140	146	115	293	**694**	11
	2012	150	166	126	293	**735**	41
	2013	155	166	123	301	**745**	10
	2014	177	180	130	291	**778**	33
	2015	169	175	127	279	**750**	-28
	2016	177	174	134	243	**728**	-50
	2017	170	165	136	240	**711**	-17
	2018	183	167	131	252	**733**	22
	2019	197	165	135	262	**759**	26
	2020	196	169	138	270	**773**	13
	2021	**192**	**193**	**133**	**278**	**796**	**23**
Prognose	2022	192	182	131	270	**775**	-21
	2023	192	182	130	270	**774**	-1
	2024	192	182	123	270	**767**	-7
	2024	192	182	124	270	**768**	1

We hebben in de afgelopen jaren gemerkt dat de kenmerken van onze leerlingenpopulatie lijken te verschuiven. Vanzelfsprekend richten wij ons volledig op leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, zowel ten aanzien van het leren als ten aanzien van gedrag. De nadruk van de ondersteuningsbehoefte lijkt echter meer te gaan liggen op gedragsmatige aspecten. Onderbouwing van dit patroon is lastig te kwantificeren. Het is duidelijk dat er druk ligt op met name de verwijzingen naar het speciaal basisonderwijs, zoals hierboven beschreven. Ook is er regionaal gezien sprake van druk op het speciaal onderwijs en het praktijkonderwijs. Dit leidde in 2020 en 2021 tot gesprekken in de samenwerkingsverbanden passend onderwijs. De landelijke evaluatie passend onderwijs, die in 2020 is afgerond, heeft deze gesprekken verder gevoed. De Onderwijsraad heeft naar aanleiding van de evaluatie passend onderwijs een advies uitgebracht om 'meer inclusief onderwijs' te bewerkstelligen. In de komende jaren zal de discussie ook in onze regio worden gevoerd wat de verschillende ontwikkelingen betekenen voor de inrichting van ons onderwijs.

Internationalisering

De scholen van de SCSOG besteden aandacht aan 'wereldburgerschap' in het burgerschapsonderwijs. Burgerschapsonderwijs stimuleert leerlingen hoe ze actief onderdeel kunnen zijn van een pluriforme, democratische samenleving. We zetten ons ervoor in om leerlingen kennis te laten maken met andere landen en mensen uit verschillende culturen.

Domein personeel en professionalisering

Strategisch personeelsbeleid

De SCSOG heeft meerdere initiatieven opgestart om het lerarentekort het hoofd te bieden. Extern is de samenwerking in de regio met andere besturen en opleidingsinstituten verstevigd. De SCSOG heeft zich verbonden aan het vervolg van het RAL, te weten het RAP (Regionale Aanpak Personeelstekorten). Onderdeel daarvan is ook de opstart en samenwerking met SchoolpleinNoord, het platform voor onderwijs in Noord-Nederland die de belangen van het onderwijs in de drie Noordelijke Provincies landelijk ter tafel brengt. Dit heeft geresulteerd in een lidmaatschap waarmee we sneller in kunnen spelen op veranderingen op de arbeidsmarkt en de daarop gerichte regionale en landelijke initiatieven.

Het personeelsbeleid wordt in toenemende mate afgestemd op de onderwijskundige visie en de opgaven waar de scholen voor staan. Wel ervaren we de gevolgen van de personeelskrapte, waardoor we soms onze ambities moeten bijstellen. We doen er alles aan om personeel aan ons te binden, onder andere door meer diversiteit van functies op te nemen in ons functiebouwwerk en daarmee loopbaanmogelijkheden te vergroten. In 2021 is het functiebouwwerk PO van de SCSOG uitgebreid met de

functie van leerkrachtondersteuner. Deze aanpassing is aan de GMR voorgelegd ter instemming en daarna definitief geworden. In 2021 is verder geïnvesteerd in het aantrekken van nieuw personeel door structureel in te zetten op een vast aantal zij-instromers op de vier scholen. Met de drie directeuren van onze S(B)O scholen is eind 2021 het gesprek gestart over de organisatie binnen deze scholen. Aanleiding is de te grote werkdruk en belasting van deze directeuren. Dit zal ten dele verzacht worden door de uitbreiding van de formatie voor de bovenschoolse HR-adviseur, eind 2021 is gestart met de werving van een interne HR-adviseur voor 0,6 fte. Hier zal operationeel HR-werk komen te liggen evenals een groot deel van de werkzaamheden rondom werving en selectie. Daarnaast werken we aan de uitbreiding van het functiebouwwerk PO met de directieondersteuner, de pedagogisch medewerker en de adjunct-directeur.

Al deze wijzigingen komen voort uit intensieve afstemming met leraren en schoolleiders. Op basis van de inbreng vanuit het primaire proces maken we bestuurlijke keuzes.

Professionalisering

In juni en september 2021 hebben we een tweetal professionaliseringsmiddagen gehad met het BMT, om kritisch te kijken naar de werkcultuur en de sturingskracht van het BMT. We hebben geconstateerd dat we meer willen 'besturen' in plaats van 'managen' in het BMT. We hebben een passend hulpmiddel gekozen om dit doel en bijpassend gedrag te ondersteunen. We hebben besloten om te gaan werken met 'mandatering'. In het najaar van 2021 zijn de eerste pilots met mandaten gestart.

De bestuurder participeert in het kader van de eigen professionalisering in een landelijk bestuurdersnetwerk met drie bijeenkomsten per jaar. Bij iedere bijeenkomst staat een inhoudelijk thema centraal en wordt een vraagstuk met behulp van intervisie besproken.
In het schooljaar 2020-2021 hebben we voor alle medewerkers van de SCSOG een professionaliseringsaanbod toegankelijk gemaakt. Bij het Noordelijk Onderwijs Gilde, een organisatie die zich richt op medewerkers van het gespecialiseerd onderwijs in Noord-Nederland, hebben we een contract afgesloten waarmee onze medewerkers onbeperkt gebruik kunnen maken van het aanbod van het NOG. De scholingen richten zich op meerdere functiegroepen, zoals leerkrachten, onderwijsassistenten, reken coördinatoren, leidinggevenden et cetera. We monitoren het gebruik van het aanbod en de beoordelingen van onze medewerkers van dit aanbod. We vinden het essentieel dat onze medewerkers gelegenheid krijgen om zich te professionaliseren en kiezen ervoor dit zo laagdrempelig mogelijk te maken.

Samenstelling personeel

De SCSOG had in 2021 in totaal 198 personeelsleden met een totale werktijdfactor van 144 fte. Het personeelsbestand van de stichting bestaat uit leerkrachten, onderwijsassistenten, logopedisten, speltherapeuten, intern begeleiders, orthopedagogen, administratief medewerkers, conciërges, een systeembeheerder en een locatiebeheerder. Op directieniveau werken we met een directeur per school, daarnaast bestaat de directie op De Bolster uit een adjunct-directeur en sectorcoördinatoren. Op de drie andere scholen wordt gewerkt met een leerkracht met directietaken en met coördinatoren op deelterreinen zoals een taalcoördinator en een rekencoördinator.

De SCSOG had in 2020 in totaal 175 personeelsleden met een totale werktijdfactor van 131 fte. Het personeelsbestand is in 2021 toegenomen met 13 FTE. Deze toename wordt deels veroorzaakt door de toename van het aantal leerlingen en deels door de inzet van de doelsubsidies om corona-achterstanden in te halen. In vergelijking met vorig jaar is het verschil tussen de leeftijdsopbouw van het aantal medewerkers in de leeftijdscategorie jonger dan 25 jaar en 25 t/m 34 jaar toegenomen. Ook werken er meer leerkrachten in deze leeftijdscategorie fulltime. Tussen de verschillende scholen varieert de verdeling over de leeftijdscohorten aanzienlijk.

Aantal medewerkers en WTF totaal per leeftijdsklasse

Het lerarentekort wordt steeds zichtbaarder en nijpender, mede vanwege de uitstroom van leerkrachten die met pensioen gaan en het dalend aantal gediplomeerde Pabo-studenten. Op dit moment vraagt de krappe arbeidsmarkt bijzondere aandacht. Het vinden en binden van personeel wordt steeds belangrijker. Voor een gezonde organisatie en vanuit het perspectief van de medewerkers is het van belang in beweging te blijven.

De verhouding tussen mannen en vrouwen is niet gelijkwaardig. We zijn ons evenwel bewust van het feit dat we - vergeleken met andere schoolbesturen - een relatief hoog percentage mannen in dienst hebben. Dit vinden we plezierig werken en ook is het wenselijk in verband met de kenmerken van onze leerlingenpopulatie.
De gemiddelde werktijdfactor is in 2020 0,75 fte (2019 0,72 fte). Mannen (gemiddeld 0,92 fte) hebben bij de SCSOG een grotere aanstelling dan vrouwen (gemiddeld 0,69 fte).

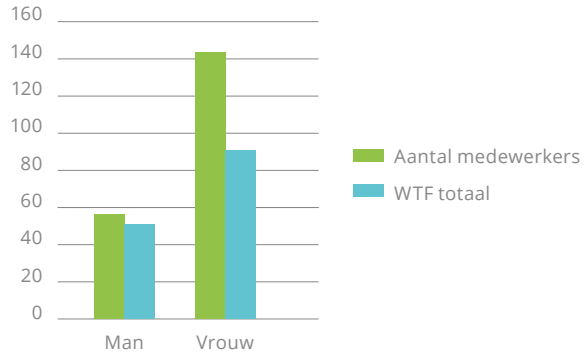

Verzuim

Het ziekteverzuim binnen de stichting is nog steeds aan het dalen. Van 6,53% over 2019 naar 3,13% over 2020 en 2,97% over 2021. De ziekmeldfrequentie is iets gestegen. In 2020 was elke medewerker gemiddeld 0,91 keer ziek. In 2021 is dit 0,99 keer gemiddeld. De spreiding van ziekte over het jaar 2021 is anders dan in 2020. Er ligt een piek bij het begin van het jaar ten opzichte van 2020 met een piek in maart. Uitzondering hierop is De Kimkiel waarbij er in november een piek was. Op bestuursniveau is er in 2021 net als in de voorgaande jaren geen ziekte geweest.

De Bolster heeft het hoogste verzuim binnen de stichting met 4,75%. Dit is hetzelfde gebleven als in 2020. De Wingerd heeft net als vorige jaren het laagste verzuim met 1,43%.

Net als in 2020 hebben we ook in 2021 te maken gehad met een groot aantal medewerkers die gebruik hebben gemaakt van zwangerschaps-, bevallings- en ouderschapsverlof. De Fiduciaschool had in dit jaar te maken met negen personeelsleden die een kind kregen. Dit heeft samen met de gevolgen van het coronavirus de nodige uitdagingen gebracht op het gebied van vervanging van het onderwijzend personeel.

Werkdrukverlaging

Het verlagen van de werkdruk is door het ministerie aangewezen als maatschappelijk thema. Op iedere school van de SCSOG is het gesprek gevoerd over eventuele knelpunten die werknemers ervaren en de oplossingen die zij hiervoor willen kiezen. Deze gesprekken vonden plaats in vergaderingen met leraren, schoolleiders en overig personeel. In het gesprek over de aanpak van de werkdruk is besproken welke maatregelen er in de school moeten worden genomen om de werkdruk te verminderen. Op basis van deze gesprekken is door de schoolleider een bestedingsplan opgesteld voor de inzet van de extra werkdrukmiddelen. Dit bestedingsplan is ter instemming voorgelegd aan de personeelsgeleding van de MR van iedere school. De MR van de scholen worden na afloop van het schooljaar door de schoolleider geïnformeerd over de besteding van de extra werkdruk-

middelen in het voorgaande schooljaar. De werkdrukmiddelen worden bij de SCSOG met name ingezet voor extra handen in de klas door formatie van onder andere onderwijsassistenten uit te breiden.

Convenantsmiddelen VO
De ontvangen convenantsmiddelen in 2019 zijn grotendeels in het schooljaar 2020-2021 en 2021-2022 ingezet voor werkdrukverlaging. De MR is steeds betrokken geweest bij de planvorming en uitvoering. Er is via het mentoren overleg besproken hoe de middelen ingezet kunnen worden, zodat over de gehele linie werkdrukverlaging wordt ervaren. Daaruit is naar voren gekomen dat een extra klassen-assistent die ook extra pleindiensten gaat draaien, zal zorgen voor werkdrukverlichting. Voor de schooljaren 2020-2021 en 2021-2022 wordt er gemiddeld 0,6 fte extra klasse-assistentie ingezet conform wens.

Gevoerd beleid inzake uitkeringen
Uitkeringen na ontslag, is erop gericht werkloosheidskosten te voorkomen. Na ontslag van een medewerker worden de uitkeringskosten in mindering van de Rijksoverheid gebracht, tenzij het Participatiefonds deze kosten op zich neemt (geldt alleen voor medewerkers in het primair onderwijs). De stichting is terughoudend met betrekking tot het verstrekken van uitkeringen bij ontslag. Indien ontslag- na maximale inspanning – toch onvermijdelijk is, wordt de rechtmatigheid van een eventuele ontslaguitkering getoetst aan de transitievergoeding en aan de onderwijs gerelateerde wet- en regelgeving.

Domein huisvesting en facilitaire zaken

Huisvesting
Met name de huisvesting van de beide sbo-scholen vroeg in 2021 aandacht. De Fiduciaschool is opgenomen in het Integraal Huisvestingsplan (IHP) van de gemeente Groningen voor nieuwbouw vanaf 2023. Op bestuurlijk niveau zijn we in gesprek geraakt met RENN4 om te kijken of we gezamenlijke huisvesting willen realiseren met hun SO-school De Bladergroenschool. Beide scholen staan in hetzelfde jaar 2023 geagendeerd in het IHP. De verkenning heeft geresulteerd in een mondeling uitgesproken positieve intentie van de beide besturen om dit proces te vervolgen. We zien in dit project mooie kansen voor de leerlingenpopulatie in het sbo en so in de stad Groningen en ook voor de positionering van het specialistisch onderwijs in de stad en de regio.

In september 2021 zijn de medewerkers van de Fiduciaschool en de Bladergroenschool geïnformeerd over de wens om de mogelijkheid van gezamenlijke huisvesting te onderzoeken. Deze bijeenkomsten verliepen positief. Naast de medewerkers van de beide scholen zijn ook aan beide kanten de MR, GMR, RvT en ouders op de hoogte gebracht. Verder is de gemeente geïnformeerd. De komende tijd worden, onder leiding van adviesbureau De Mevrouwen, gesprekken gevoerd met verschillende medewerkers. Het adviesbureau zal een ambitiedocument opleveren op basis waarvan beslissingen over een vervolgtraject genomen kunnen worden.

Op De Kimkiel hebben we al jaren structureel een noodlokaal in gebruik. Daarnaast hebben we in 2021 een extra kleutergroep gehuisvest in de personeelskamer. De wens om het noodlokaal te vervangen voor permanente bouw hebben we samengevoegd met een aanvraag voor permanente uitbreiding met twee lokalen. Deze aanvraag is afgewezen, wel zijn we vervolgens met de gemeente in gesprek geraakt over de noodzaak tot uitbreiding om te kunnen voldoen aan onze zorgplicht. Het aantal leerlingen dat zich met een toelaatbaarheidsverklaring voor het sbo aanmeldt bij onze sbo-scholen, is zo groot dat er een noodzaak ligt om huisvesting te realiseren. De gesprekken hierover lopen nog.

Bij de gemeente is ook een bezwaar ingediend met betrekking tot de afgewezen aanvraag voor de investering in het binnenklimaat van deze school. Dit bezwaar heeft geresulteerd in een overeenkomst die wordt opgenomen in het programma onderwijshuisvesting 2022. In het programma onderwijshuisvesting 2022 wordt een voorziening opgenomen van € 175.000,- in het kader van de subsidieregeling “Frisse en duurzame scholen”.

Duurzaamheid
De SCSOG heeft in haar huisvestingsbeleid nadrukkelijk aandacht voor verduurzaming. Voor de scholen loopt een traject om zonnepanelen te gaan plaatsen op de daken. We hebben hiervoor een onderzoek laten uitvoeren om de haalbaarheid in kaart te brengen en er zijn subsidieaanvragen ingediend. Verder kiezen we per school voor duurzame opties, bijvoorbeeld door op De Bolster het koken op gas in het kooklokaal te vervangen door inductie. Ook onderzoeken we de installatie van warmtepompen. Bij de aanstaande nieuwbouw van De Fiduciaschool is duurzaamheid een belangrijk criterium, hiervoor zijn middelen gereserveerd.

ICT-infrastructuur
Een belangrijk facilitair onderwerp waar we in 2021 aan gewerkt hebben, is de ICT-infrastructuur. We willen de kwaliteit van de ICT-voorzieningen en het ICT-beheer op een hoger niveau krijgen voor onze leerlingen en onze medewerkers. De coronapandemie heeft deze ambitie onderstreept. Tijdens de periodes van afstandsonderwijs hebben we gemerkt hoe essentieel goede ICT-voorzieningen zijn. In het jaar 2021 zijn al de nodige verbeteringen doorgevoerd in onze ICT-infrastructuur door de aanschaf van nieuwe devices en verbeteringen in het netwerk.
We hebben in 2021 in samenwerking met een extern bureau een “stappenplan” opgesteld voor planmatige versterking van dit domein. De kern is dat we stappen gaan zetten van gefragmenteerd technisch ICT-beheer naar gestructureerd beheer en informatiemanagement binnen onze stichting. We willen stichting breed een digitale werk- en leeromgeving inrichten. We pakken e.e.a. projectmatig aan en dit project werd in 2021 door een kwartiermaker opgestart en aangestuurd.

Privacy- en beveiligingsbeleid
In schooljaar 2020-2021 is er binnen de SCSOG een wisseling geweest van de Functionaris Gegevensbescherming (FG). De FG wordt nu extern ingehuurd van Privacy op School. Het privacy- en beveiligingsbeleid wordt als volgt vormgegeven:
- Binnen de SCSOG is er een Privacy Officer aangesteld (PO);
- Binnen de SCSOG is er een externe Functionaris gegevensbescherming (FG);
- Elke school van de SCSOG heeft een Privacy Coördinator (PC);
- De PO, FG’er en de privacycoördinatoren hebben minimaal vier maal per schooljaar overleg;
- Het IBP-beleid is aanwezig en geactualiseerd.

Ondernomen acties:
- Voorlichting medewerkers door middel van nieuwsbrieven (3X)
- Voorlichting directeuren, intern begeleiders en administratief medewerkers aangaande de acties die nodig zijn om aan de AVG te voldoen binnen de scholen
- Controle register van verwerkingen

Er is binnen de SCSOG extra aandacht geweest voor de invulling van de taken van de privacy coördinatoren. De privacy coördinatoren hebben handleidingen en uitleg ontvangen om het Leerling Administratie Systeem (LAS) op te schonen en AVG-compliant te maken. Ook is er aandacht geweest voor de autorisatiestructuur.

Binnen de SCSOG is een IBP-handboek ontwikkeld waarin het IBP-beleid van de SCSOG zo handzaam mogelijk is samengevat. Dit handboek is opgedeeld in een deel voor medewerkers waar onder andere de afspraken zijn samengevat en een deel voor directeuren en stafmedewerkers met protocollen en afspraken aangaande hun taken en de AVG.

In schooljaar 2021-2022 zal de audit aangaande de AVG afgerond worden. De volgende aandachtspunten voor het schooljaar 2021-2022 komen aan bod:
- Herhaling voorlichting;
- Een verantwoordelijke aanwijzen binnen de SCSOG aangaande ICT en systeembeveiliging;
- Implementatie/samenvoeging MS365 en het daarbij behorende beveiligingsbeleid;
- Controle op autorisaties;
- Procedure in dienst en uit dienst maken.

Het algemene beeld van de SCSOG en haar IBP-beleid is dat er voldoende tijd en middelen worden ingezet om te voldoen aan de AVG-wetgeving. Er wordt gestreefd om in schooljaar 2021-2022 een voldoende volwassenheidsniveau te behalen op niveau 3 op een schaal van 1-5.

“De SCSOG heeft in haar huisvestingsbeleid nadrukkelijk aandacht voor **VERDUURZAMING**.”

Een analyse van de huidige financiële situatie leert dat er sprake is van een gezonde financiële basis voor de TOEKOMST van de scholen.

Verantwoording financiën

Gevoerd financieel beleid

Dit hoofdstuk gaat over het gevoerde financiële beleid, waarbij zaken als verantwoordelijkheid, planning en control, een oordeel over het weerstandsvermogen en het financiële resultaat van 2021 besproken worden. Sinds de invoering van de lumpsumfinanciering zijn de verantwoordelijkheden liggen de beheersing van zowel de personele en materiële kosten volledig bij het schoolbestuur. Om deze verantwoordelijkheid nu en in de toekomst te kunnen nemen, is een gezonde financiële situatie, evenals een goed werkende planning- en controlcyclus van groot belang.

Allocatie van middelen

Er wordt bij de SCSOG gewerkt met een begroting op stichtingsniveau. De begroting 2021 is samengesteld uit de vier afzonderlijke schoolbegrotingen, de begroting van het expertisecentrum en de begroting van het bestuur. Vanaf 2021 heeft het expertisecentrum een andere positie binnen de stichting. Hierdoor heeft deze geen eigen begroting meer, maar valt deze onder de verantwoordelijkheid van het bestuur. De schooldirectie is verantwoordelijk voor de eigen schoolbegroting, waarin een afdracht is opgenomen voor de activiteiten op bestuursniveau. De bestuurder legt driemaal per jaar verantwoording af aan de raad van toezicht over de financiële stand van zaken van de stichting. In de werkgroep financiën bespreken de (adjunct-) directeuren van de scholen de financiële stand van zaken van de verschillende onderdelen met de controller en worden actuele ontwikkelingen besproken waar een financieel of administratief vraagstuk onder ligt.

De besteding van de werkdrukmiddelen wordt per school bepaald. Jaarlijks wordt de gewenste besteding besproken met de GMR en wordt het geconcretiseerd in het formatieplan voor het komende schooljaar.

De gemaakte keuzes in het formatieplan voor het betreffende schooljaar, dienen als basis voor de begroting van het komende kalenderjaar, maar er kunnen wijzigingen optreden bij de start van het nieuwe schooljaar.

Voor de aanlevering van de financiële informatie wordt gebruik gemaakt van het portaal van het administratiekantoor. Tevens wordt er een externe controller ingehuurd die zowel de directeuren als de bestuurder ondersteunt bij de financiële verantwoording. Een analyse van de huidige financiële situatie leert dat er sprake is van een, naar het oordeel van het bevoegd gezag, voldoende financiële basis voor de toekomst van de scholen. De financiële positie is, mede gelet op de financiële kengetallen, gezond. Volgens de berekening van OC&W heeft de SCSOG een bovenmatig hoge reservepositie. De hoge reservepositie is deels te onderbouwen met de risico's die de stichting loopt en voor een ander deel van de reserves is een bestedingsplan geschreven in overleg met de directies, GMR en RvT. De invulling van het bestedingsplan staat beschreven in de continuïteitsparagraaf.

Balans

Balans per 31 december 2021	31-12-2021	31-12-2020
Activa		
Materiële vaste activa	731.206	696.033
Financiële vaste activa	2.898.635	1.563.859
Vorderingen	670.475	744.884
Liquide middelen	3.097.703	3.606.118
Totaal activa	**7.398.019**	**6.610.894**
Passiva		
Eigen vermogen	4.789.193	4.155.120
Voorzieningen	1.444.335	1.334.039
Kortlopende schulden	1.164.491	1.121.735
Totaal passiva	**7.398.019**	**6.610.894**

Het balanstotaal is ten opzichte van het voorgaande jaar met ongeveer € 787.000, - gestegen. Het positief resultaat over 2021, waardoor het eigen vermogen met ruim € 634.000, - gestegen is, is de grootste veroorzaker van deze stijging. Verder zijn de voorzieningen met € 110.000, - gestegen. Dit betreft een toename van de onderhoudsvoorziening. Deze zal in de komende 5 jaren eerst nog blijven toenemen, aangezien de eerste jaren geen forse uitgaven voor onderhoud gepland zijn, conform het MJOP. De kortlopende schulden zijn nagenoeg gelijk gebleven. De kleine stijging heeft te maken met een hogere schuld voor de belastingen en premies over de salarissen van december aangezien het personeelsbestand toegenomen is ten opzichte van 2020.

Opvallend is verder de stijging van de financiële vaste activa. In 2021 is ervoor gekozen om het private vermogen te beleggen in een beleggingsportefeuille. Het betreft een beleggingsportefeuille met het profiel 'matig offensief'. De verwachte rente op basis van een termijn van 10 jaar is gemiddeld 4%. Aangezien de rentes op liquide middelen negatief zijn en er voldoende liquide middelen aanwezig zijn binnen stichting om aan alle betalingsverplichtingen te voldoen in de komende jaren, verwachten we de private middelen minimaal 10 jaar uit te kunnen zetten. De ingebrachte private middelen betreffen een bedrag van € 1.475.000,- De waarde van de beleggingsportefeuille is gestegen naar € 1.549.460,-.

Exploitatie

Staat van baten en lasten over 2020	realisatie 2021	begroot 2021	realisatie 2020
Baten			
Rijksbijdragen	12.152.531	11.278.046	11.115.062
Overheidsbijdragen/ subsidies overige overheden	241.614	57.000	155.110
Overige baten	684.274	390.937	572.145
Totaal baten	**13.078.419**	**11.725.983**	**11.842.317**
Lasten			
Personeelslasten	10.599.550	9.997.054	9.544.250
Afschrijvingen	163.929	164.979	163.890
Huisvestingslasten	888.859	724.000	756.814
Overige lasten	858.375	837.950	825.355
Totaal lasten	**12.510.713**	**11.723.983**	**11.290.309**
Saldo baten en lasten	567.706	0	552.008
Financiële baten en lasten	66.368	0	25.996
Resultaat	**634.074**	**2.000**	**578.005**

De exploitatie 2021 van de SCSOG laat een positieve afwijking zien van € 632.000, - ten opzichte van de begroting. De afwijkingen zijn hieronder beschreven.

Afwijking baten

Ten opzichte van de begroting zijn de totale baten met € 1.352.000, - gestegen. Met name de rijksbijdragen en de overige overheidsbijdragen veroorzaken deze stijging.

Normatieve rijksbijdragen

De normatieve rijksbijdragen zijn € 173.000, - hoger dan begroot. Er hebben wat verschuivingen plaatsgevonden tussen de prestatiebox middelen, het P&A-budget en de reguliere personele vergoeding doordat landelijk een aantal doelen bereikt zijn. De middelen met een doel vanuit de prestatiebox en het P&A-budget zijn daardoor toegevoegd aan de reguliere personele middelen. De bovengenoemde vergoedingen vallen allen onder de normatieve bijdragen, waardoor dit geen verschil veroorzaakt voor de hoogte van de normatieve bijdragen. De verhoging van € 173.000, - heeft te maken met een verhoging van de bekostigingsvariabelen, aansluitend aan de loonsverhoging conform de CAO.

Overige subsidies OC&W
In 2021 is een aantal aanvullende vergoedingen van DUO ontvangen voor het voorkomen en inhalen van achterstanden door de coronapandemie. Deze vergoedingen waren niet begroot. Het betreft de vergoeding 'Nationaal Programma Onderwijs (NPO)' á € 441.000, - de vergoedingen 'Inhaal- en ondersteuningsprogramma (IOP)' á € 40.000, - en de vergoeding ter voorkoming van jeugdwerkloosheid á € 5.000,-. De vergoeding NPO is deels ingezet conform de geschreven plannen, maar nog niet voor het volledige ontvangen bedrag. De ontvangen NPO-vergoeding is wel volledig als bate verantwoord in 2021. Voor het deel wat nog niet besteed is, is een bestemmingsreserve gecreëerd. De bestemmingsreserve heeft een hoogte van € 177.000, - en zal in de komende jaren ingezet worden conform plan. De vergoeding IOP was een aanvraag subsidie en is in 2021 volledig ingezet en verantwoord.

Verder is de vergoeding studieverlof € 15.000, - hoger dan begroot en is er een subsidie voor de opleiding van onderwijsassistent naar leraar ontvangen á € 5.000, -. Tevens is er een vergoeding voor zij-instroom ontvangen á € 8.000, - die niet begroot was. In totaal zijn de overige subsidies van OC&W € 514.000, - hoger dan begroot.

De financiële middelen die ontvangen worden van het samenwerkingsverband PO zijn in 2021 € 187.000, - hoger dan begroot. Dit betreffen reguliere middelen van het samenwerkingsverband en de groeibekostiging die hoger vastgesteld is. Deze extra middelen worden ingezet voor extra personeel in de scholen. Met name op De Kimkiel is de groei van het aantal leerlingen groot door de extra kleutergroep die het schooljaar 2020-2021 gestart is en doorgezet in 2021-2022. Hiervoor wordt ook extra personeel ingezet.

Gemeentelijke bijdragen
De vergoeding van de gemeente is € 185.000, - hoger dan begroot. Dit verschil wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de gemeente alsnog een vergoeding verstrekt heeft voor de aanpassingen in het binnenklimaat van De Kimkiel. De hiermee gemoeide kosten zijn in 2019 verwerkt in het resultaat van de SCSOG aangezien er geen bijdrage vanuit de gemeente toegezegd werd op dat moment. In 2021 is hiervoor een vergoeding van € 175.000, - ontvangen. Verder is er een vergoeding voor een specifiek leertraject ontvangen van de gemeente en was de vergoeding voor de gymzalen iets hoger.

Overige baten
De overige baten zijn ongeveer € 293.000, - hoger dan begroot.

De opbrengsten van de detachering zijn € 5.000, - hoger dan begroot. Deze afwijking ontstaat door iets hogere inzet op de Draaimolen vanaf 1-8-2021.

De ouderbijdragen zijn € 9.000, - lager dan begroot doordat veel activiteiten waarvoor normaliter een ouderbijdrage plaatsvindt, geen doorgang konden vinden in verband met de coronamaatregelen. Tevens mogen de ouderbijdragen geen verplicht karakter meer hebben, vanaf het schooljaar 2021-2022. Hierdoor konden niet alle gevraagde bijdragen ontvangen worden.

De regiomiddelen en ESF-middelen voor arbeidsmarkt bevordering zijn gezamenlijk € 116.000, - hoger dan begroot door een verhoging van de subsidie voor De Bolster en een toekenning bij De Wingerd die niet begroot is.

Verder is er een subsidie 'Extra Handen voor de Klas' ontvangen á € 71.000. Dit is een subsidie vanuit DUO die regionaal aangevraagd is door RENN4. Aangezien de SCSOG een deel van de regionale vergoeding ontvangen heeft via RENN4 worden de inkomsten als 'overige baten' verantwoord. De middelen zijn volledig ingezet en verantwoord richting RENN4, die vervolgens zorg draagt voor de verantwoording richting DUO.

De inkomsten Educonnect zijn € 75.000, - hoger dan begroot door extra externe opdrachten. De interne doorbelasting naar de scholen voor de inzet van Educonnect, á € 70.000, - begroot, is daardoor niet nodig in 2021.

Tenslotte zijn er verschillende kleinere bijdragen ontvangen voor onder andere de 'Gezonde School' 'Cultuureducatie', 'Muziek' en 'STEAM' voor een totaalbedrag van ongeveer € 7.000, - en is de interne doorbelasting van de ICT-diensten, vanuit het bestuur aan de PO-scholen, geboekt als overige baten voor een bedrag á € 28.000, -.

Afwijking lasten
Ten opzichte van de begroting zijn met name de personele lasten en de huisvestingslasten gestegen. De afschrijvingslasten en de overige lasten sluiten redelijk aan bij de begroting. De totale lasten zijn € 787.000, - hoger dan begroot.

Personele lasten
De kosten voor de inzet van personeel (eigen personeel + inhuur) zijn ongeveer € 714.000, - hoger dan begroot. Dit zijn de personele kosten inclusief vervanging. Voor de zwangerschapsverloven en ziekte in het VO zijn de ontvangen uitkeringen € 133.000, - hoger dan begroot, waardoor per saldo de kosten voor de inzet van personeel € 581.000, - hoger is dan begroot. Deze verhoging heeft deels te maken met een loonsverhoging conform de CAO. Dit is gecompenseerd in de personele bekostiging. Daarnaast is er extra personeel ingezet voor de continuering van de extra groep op De Kimkiel (bekostigd door de extra groeibekostiging), waar in de begroting geen rekening mee gehouden is. Verder zijn er vele extra subsidies ontvangen om corona-achterstanden weg te werken zoals NPO, IOP en EHK, waarvoor zowel eigen personeel als extra extern personeel voor ingezet is. Wel hebben we te maken met enorme krapte op de arbeidsmarkt waardoor niet alle reguliere- en vervangingsvacatures volledig ingevuld zijn en er per saldo een positief resultaat ontstaat op de personele baten en lasten.

De dotatie aan de personele voorziening is € 9.000, - hoger dan begroot door onder andere een instroom van personeel met al een aantal jaren diensttijd in het onderwijs. De overige personele kosten zijn € 12.000, - hoger dan begroot dan begroot. Dit komt onder andere door de kosten van het project m.b.t. ICT-visie á € 34.000. De kosten voor Arbo zijn daarentegen € 22.000, - lager dan begroot, door minder langdurig zieken.

Afschrijvingslasten
De afschrijvingslasten zijn nagenoeg gelijk aan de begroting.

Huisvestingslasten
De huisvestingslasten zijn € 165.000, - hoger dan begroot. De huren voor de gymzalen zijn € 7.000, - lager dan begroot doordat er minder gebruik van de gymzaal gemaakt is, door de tijdelijke sluiting van de scholen door corona. De uitgaven voor dagelijks/ correctief onderhoud zijn € 101.000, - hoger dan begroot doordat er een aantal onverwachte incidenten hebben plaatsgevonden. Met name op De Bolster zijn extra kosten gemaakt door verzakking van de klasvloer en problemen met de riolering. Verder zijn er op De Fiduciaschool meer kosten gemaakt voor het verhelpen van incidenten aangezien hier geen groot onderhoud meer plaatsvindt in verband met de verwachte nieuwbouw. Voor De Fiduciaschool is wel een dotatie aan de onderhoudsvoorziening begroot. Het betreft hier dus een verschuiving van de kosten en geen extra kosten ten opzichte van de begroting. De dotatie aan de onderhoudsvoorziening in € 42.000, - hoger dan begroot. Aan de ene kant betreft dit een verlaging doordat er geen dotatie plaatsvindt bij De Fiduciaschool á € 40.000, - en aan de andere kant betreft het een verhoging van € 82.000, - door hogere kosten voor de uitvoering in 2021 dan opgenomen in het MJOP, en een aanpassing van de plannen voor de komende jaren. Hiervan is ongeveer € 38.000, - voor de aanpassing van de akoestiek in de gymzaal van De Wingerd in 2021, waar voor een andere optie is gekozen dan opgenomen in het MJOP. De overige € 44.000, - betreffen met name aanpassingen in de plannen van De Bolster en De Kimkiel voor de komende jaren.

De energielasten zijn € 9.000, - lager dan begroot en de schoonmaakkosten zijn € 9.000, - hoger dan begroot. Verder zijn de kosten voor tuinonderhoud

€ 9.000, - hoger dan begroot en de begeleiding van Syplon ongeveer € 20.000, - hoger dan begroot voor de begeleiding van de complexe vraagstukken. Dit betrof onder verzakking van de klasvloer en de riolering op De Bolster en de afwikkeling van de aanvraag bij de gemeente voor de vergoeding van de aanpassingen van de ventilatie op De Kimkiel.

Overige lasten
De overige lasten zijn € 20.000, - hoger dan begroot. De kosten voor administratie en beheer zijn € 27.000, - lager dan begroot. Deze verlaging komt onder andere doordat er geen verantwoording ESF opgesteld hoefde te worden in 2021 en doordat de uitgaven voor kantoorbenodigdheden en telefoonkosten iets lager zijn geweest.

De kosten voor inventaris en apparatuur zijn € 8.000, - hoger dan begroot, doordat de kosten voor ICT-contracten iets duurder zijn dan verwacht. Het ICT-beheer wordt sinds 2021 in eigen beheer uitgevoerd, waardoor een aantal contracten nu voor het eerst zelf afgesloten zijn en iets te laag begroot zijn.

De kosten voor leermiddelen zijn € 9.000, - hoger dan begroot. Alle scholen hebben iets meer uitgegeven dan begroot voor leermiddelen doordat er een duidelijke prijsstijging heeft plaatsgevonden op de leermiddelen. De overige lasten zijn € 20.000, - hoger dan begroot door met name extra uitgaven voor cultuureducatie. Cultuureducatie is één van de interventies waarop ingezet wordt in de NPO-plannen. De extra kosten worden dus gedekt uit de ontvangen NPO-middelen

Financiële baten en lasten
De financiële baten en lasten zijn € 66.000, - hoger dan begroot. Dit komt door de ongerealiseerde winst op de effectenportefeuille, aangezien de portefeuille in de jaarrekening opgenomen moet worden tegen actuele waarde. Dit betreft een dagkoers en kan in een volgende jaarrekening een heel ander beeld geven. Op lange termijn wordt een gemiddeld rendement van 4% verwacht.

Samenvatting exploitatieresultaat
Het resultaat wijkt € 632.000, - positief af van de begroting. Grotendeels ontstaat deze forse afwijking door ontvangen vergoedingen voor lasten in voorgaande of komende jaren zoals de ontvangen vergoeding van de gemeente voor de aanpassingen in de klimaatinstallatie van De Kimkiel in 2019 en de ontvangen NPO-middelen voor uitvoering van de NPO-plannen in de komende jaren. In totaal gaat het om een bedrag van € 352.000, - aan extra middelen in 2021, waar lasten uit andere jaren tegenover staan. Verder is er een ongerealiseerd rendement op de beleggingsportefeuille á € 74.000, - verwerkt in de jaarrekening wat een dagkoers betreft.

Het overige resultaat over 2021 is € 206.000, - positief ten opzichte van de begroting. Hiervan is ongeveer € 75.000, - veroorzaakt door extra inkomsten binnen Educonnect, waardoor de bijdrage vanuit de scholen niet nodig bleek te zijn. Het overige resultaat ontstaat met name door de vele extra personele vergoedingen. De vergoedingen zijn voornamelijk ingezet voor extra personele inzet, maar door de krapte op de arbeidsmarkt konden een aantal (vervangings-) vacatures niet direct ingevuld worden. Hierdoor vallen de reguliere loonkosten lager uit dan begroot. Door de inzet van de aanvullende formatie op de scholen, vanuit de projectgelden, zijn de gaten opgevuld in de reguliere formatie. De extra onderhoudskosten konden daardoor ook ruimschoots opgevangen worden door het positieve resultaat op de personele baten en lasten.

De SCSOG is in control. Ontvangen middelen worden zo veel mogelijk ingezet waarvoor deze bedoeld zijn zodat ze ten goede komen aan de kwaliteit van het onderwijs. Helaas hadden we in 2021 te maken met beperkingen en krapte op de arbeidsmarkt, maar we zijn er toch weer in geslaagd om de middelen efficiënt en doelmatig in te zetten. Een deel van de ontvangen middelen is nog niet ingezet maar opgenomen in de reserves. Deze middelen zullen in de komende jaren conform planvorming ingezet worden.

Treasury- en financieringsbeleid
De uitgangspunten van het voorschrift beleggen en belenen is vertaald in het Treasurystatuut. Het Treasurystatuut is in 2021 herzien, waarbij er onderscheid gemaakt is tussen de richtlijnen voor

beleggen en belenen van het publieke en het private vermogen. Het afgelopen jaar is binnen de kaders van dit statuut gehandeld. Met de huisbankier vindt regelmatig afstemming plaats over optimalisering van het rendement op de uitstaande middelen.

Beleggingsportefeuille publiek
In het jaar 2021 is er een kleine wijziging geweest in de obligatieportefeuille van de SCSOG. De 4 1/8% Rabobank Nederland obligaties zijn in januari 2021 afgelost. De verkoopwaarde was op dat moment gelijk aan de nominale waarde á € 200.000, -.
De aanschafwaarde was € 210.000, -. De lossing veroorzaakt dus een verlies van € 10.000, - waarvan € 2.000, - al als koersverlies in 2020 verwerkt is.
Er was geen optie beschikbaar om de vrijgevallen middelen opnieuw te beleggen in obligaties waardoor de middelen zijn toegevoegd aan de liquide middelen van de SCSOG.

De aanschafwaarde of een lagere aanschafwaarde van de obligaties zijn verwerkt in de jaarrekening. De koerswaarde per 31-12-2021 is van nagenoeg alle obligaties hoger dan de aanschafwaarde. Alleen de obligaties 3% Ned. Waterschapsbank hebben een lagere koerswaarde. Deze lagere koerswaarde wordt opgenomen in 2021. Het (ongerealiseerde) verlies wordt verwerkt in de exploitatie 2021. Het gaat om een koersverlies van € 6.504, -.

Beleggingsportefeuille privaat
In het jaar 2021 is het Treasurystatuut aangepast waarin onderscheid gemaakt is tussen de publieke en private middelen. De mogelijkheden tot beleggen met de private middelen zijn ruimer dan met de publieke midden. In overleg met de adviseur van de ABN AMRO en de raad van toezicht is ervoor gekozen om in eerste instantie een bedrag van € 1.000.000, - te beleggen in een Duurzaam Beleggen Mandaat met een risicoprofiel 'Matig offensief'. In december is dit bedrag met € 475.000, - verhoogd zodat het volledige private vermogen van de SCSOG belegd is. Het (ongerealiseerde) resultaat over de private beleggingsportefeuille in 2021 is ongeveer € 75.000, -.

Liquiditeiten
In 2021 zijn er geen onttrekkingen geweest aan de spaarrekeningen van de SCSOG Het totale saldo op de spaarrekeningen betreft per 31-12-2021 € 2.715.057, - waarvan € 1.812.169.- bij de ABN AMRO en € 902.888, - bij de Rabobank.

De bestuursrekening had gedurende het jaar 2021 ruim voldoende saldo om aan alle verplichtingen te kunnen voldoen. Het saldo van de bestuursrekening was per 1-1-2021 € 642.247, - en per 31-12-2021 € 141.442, -. Het saldo is ruim € 500.000, - lager aan het eind van het jaar dan aan het begin van het jaar. Dit verschil wordt met name veroorzaakt door de overboeking naar de beleggingsportefeuille voor de private middelen á € 1.000.000, - in juli en € 475.000, - in december. Deze overboeking is volledig afkomstig van de bestuursrekening.

Financiële kengetallen

Weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen het totale eigen vermogen minus de materiële vaste activa en het totaal van de rijksbijdragen. Het geeft een indicatie van de financiële veerkracht en continuïteit na een calamiteit. De norm is 10 – 40 procent, afhankelijk van het risicoprofiel van de stichting.
Het weerstandsvermogen van de SCSOG is 37 procent op 31-12-2021. Dit valt mooi binnen de gestelde norm.

Solvabiliteit
De solvabiliteit geeft de verhouding aan tussen het 'eigen vermogen + voorzieningen' en het 'totale vermogen'. Het geeft aan in hoeverre de stichting in staat is om te voldoen aan de totale schulden. De norm is vooralsnog 25-50 procent. De stichting zit ruim boven de vastgestelde norm met een solvabiliteit van 84 procent. Dit geeft aan dat de stichting ruim voldoende in staat is om haar schulden te voldoen.

Liquiditeit
Het kengetal liquiditeit is de verhouding tussen de 'vlottende activa' (vorderingen en liquide middelen) en de'vlottende passiva' (kortlopende schulden). Het geeft aan in hoeverre de stichting in staat is om te voldoen aan de kortlopende schulden.

Een waarde tussen 1,5 en 2,0 is goed. Per 31 december 2021 is de liquiditeit 3,24. Dit geeft aan dat de stichting op korte termijn ruimschoots aan haar verplichtingen kan voldoen.

Kapitalisatiefactor

De kapitalisatiefactor wordt bepaald door het totale kapitaal minus de gebouwen en terreinen te delen door de totale baten. Dit kengetal wordt gebruikt om te signaleren of onderwijsinstellingen misschien een deel van hun kapitaal niet of inefficiënt benutten voor de vervulling van hun taken. Als signaleringsgrens is gesteld voor grote besturen (> 8 miljoen totale baten) 35 procent. De berekende benodigde kapitalisatiefactor voor de SCSOG is 43 procent.

De kapitalisatiefactor inclusief financiële baten is 55 procent en hiermee zit de stichting boven de signaleringsgrens. Als we het private vermogen buiten beschouwing laten bij het berekenen van de kapitalisatiefactor dan komt deze uit op 43 procent. Bij de bepaling van de signaleringsgrens wordt onderscheid gemaakt in een drietal functies van de kapitalisatiefactor:

- de financieringsfunctie (t.b.v. vervanging materiële vaste activa);
- de transactiefunctie (voor het afdekken van de kortlopende schulden);
- de bufferfunctie (opvangen van tegenvallers).

Rekening houdende met deze aspecten wordt inzage verkregen in de resterende financiële ruimte. In onderstaand overzicht wordt een bedrag van € 887.449, - getoond ten aanzien van de financiële ruimte.

Rentabiliteit

De rentabiliteit wordt bepaald door het 'resultaat uit gewone bedrijfsvoering' (exploitatieresultaat) te delen door het totaal aan baten. In non-profit organisaties wordt de rentabiliteit ook wel het begrotingsoverschot genoemd (of het begrotingstekort bij een negatief exploitatieresultaat). De norm is positief. In 2021 wordt ruim voldaan aan deze norm met een rentabiliteit van 4,8 procent.

A. Aanwezig kapitaal		
Totaal vermogen		€ 7.398.019
-/- gebouwen en terreinen (G&T)		€ 145.762
-/- privaat vermogen		€ 1.553.000
totaal aanwezig kapitaal (gecorrigeerd)		**€ 5.699.257**
als percentage van de totale baten		*43%*
B. Benodigd kapitaal: bestuurspecifieke kapitaalsbehoefte		
1. kapitaal voor instandhouding materiële vaste activa		
a. vervangingswaarde materiële vaste activa		€ 4.839.015
b. financieringsbehoefte: mogelijkheid tot spreiding van investeringen		55%
		€ 2.661.458
2. kapitaal voor het doen van reguliere transacties (transactiefunctie)		
hoogte kortlopende schulden		€ 1.164.491
		€ 1.164.491
3. kapitaal voor het opvangen van tegenvallers in de exploitatie (bufferfunctie)		
A. O.b.v. normatieve uitgangspunt Commissie Don		
- uitgaande van percentage t.o.v. TB		7,5%
- bufferliquiditeit		*€ 985.859*
B. O.b.v.eigen risico-analyse		€ -
Keuze voor wijze bepaling bufferfunctie (A of B)	A	*€ 985.859*
totaal benodigd kapitaal / kapitaalsbehoefte		**€ 4.811.808**
als percentage van de totale baten		*37%*
Verschil aanwezig kapitaal - benodigd kapitaal (financiële ruimte)		**€ 887.449**

Er is veelvuldig gebruik gemaakt van de ‘projectenpot’ waarbij mooie **INITIATIEVEN** zijn ontstaan zijn voor de verbetering van de kwaliteit van het onderwijs.

Continuïteitsparagraaf

Doel van deze continuïteitsparagraaf is dat iedere belanghebbende of belangstellende kennis kan nemen van de wijze waarop het bestuur omgaat met de financiële gevolgen van het gevoerde en te voeren beleid.

Meerjarenbegroting

De meerjarenbegroting 2022-2026 omvat een jaarbegroting die wordt bepaald op basis van de meest actuele gegevens waarbij, voor zover bekend, rekening is gehouden met wijzigingen in het beleid. Vervolgens heeft een vertaling plaatsgevonden naar de daaropvolgende drie jaren die gezamenlijk op hoofdlijnen de meerjarenbegroting vormen.

Leerlingenaantallen en prognoses

Voor alle scholen zijn de actuele leerlingenaantallen en prognoses doorgerekend in de rijksbijdragen. Als we kijken naar de leerlingenaantallen per 1-10-2020 en 1-10-2021, zien we een lichte daling van het aantal leerlingen bij De Fiduciaschool. De lichte daling wordt waarschijnlijk veroorzaakt door latere verwijzingen van leerlingen, als gevolg van de coronapandemie. De verwachting is wel dat de school weer volledig vol zit op 1 februari 2022 en de leerlingen alsnog bekostigd worden via de groeibekostiging.

Het leerlingenaantal bij De Bolster is iets gestegen. Deze stijgende lijn is al een aantal jaren gaande. Voor de prognose zijn we uitgegaan van een stabiel leerlingenaantal voor de komende jaren dat net iets lager ligt dan het hoge aantal van de afgelopen teldatum.

Bij De Wingerd zien we een daling van 5 leerlingen ten opzichte van vorig jaar. Deze daling is conform verwachting en een verdere daling wordt in de komende jaren verwacht door een ongelijkmatige leeftijdsopbouw in de school. Naar verwachting zullen de leerlingaantallen bij De Wingerd vanaf 2025 weer iets gaan stijgen.

We zien bij De Kimkiel we een forse stijging van het aantal leerlingen door de uitbreiding met een extra kleutergroep in januari 2021. In de prognose van de leerlingenaantallen is uitgegaan van een tijdelijke extra groep, aangezien de huisvesting voor de extra groep niet gefaciliteerd wordt door de gemeente. Vooralsnog gaan we er in de prognoses van uit dat de extra groep stopt na het schooljaar 2021-2022.

In onderstaand schema zijn de leerlingentellingen op 1-10-2019, 1-10-2020 en 1-10-2021 per school opgenomen en daarnaast de leerlingenprognoses voor de komende vier jaren.

LL-aantallen	1-10-2019	1-10-2020	1-10-2021	1-10-2022	1-10-2023	1-10-2024	1-10-2025
02WR Fiduciaschool	197	196	192	192	192	192	192
05OP De Bolster	262	270	278	270	270	270	270
14WT De Wingerd	135	138	133	131	130	123	124
14WU De Kimkiel	166	169	193	182	182	182	182
Totaal	**760**	**773**	**796**	**775**	**774**	**767**	**768**

In onderstaand overzicht is de meerjarenbegroting voor zowel de balans als de exploitatie op hoofdlijnen weergegeven.

1. Activa	2021 jaarrekening	2022 begroting	2023 begroting	2024 begroting	2025 begroting	2026 begroting
1.2 Materiële vaste activa	731.206	1.071.827	1.118.108	1.091.563	1.101.143	994.065
1.3 Financiële vaste activa	2.898.635	2.793.635	2.293.635	2.293.635	1.993.635	1.793.635
Vaste activa	*3.629.841*	*3.865.462*	*3.411.743*	*3.385.198*	*3.094.778*	*2.787.700*
1.5 Vorderingen	670.475	600.000	600.000	600.000	600.000	600.000
1.7 Liquide middelen	3.097.703	2.857.598	2.892.744	2.744.959	2.903.454	3.071.613
Vlottende activa	*3.768.178*	*3.457.598*	*3.492.744*	*3.344.959*	*3.503.454*	*3.671.613*
Totale Activa	**7.398.019**	**7.323.060**	**6.904.486**	**6.730.156**	**6.598.232**	**6.459.313**
waarvan gebouwen en terreinen	145.762	138.762	131.762	124.762	117.762	110.762
2. Passiva						
2.1 Eigen vermogen	4.789.193	4.818.193	4.404.193	4.205.193	4.009.194	3.817.194
2.2 Voorzieningen	1.444.335	1.504.867	1.500.293	1.524.963	1.589.038	1.642.119
2.4 Kortlopende schulden	1.164.491	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Totale Passiva	**7.398.019**	**7.323.060**	**6.904.486**	**6.730.156**	**6.598.232**	**6.459.313**
waarvan bestemmingsreserve privaat	*1.553.000*	*1.553.000*	*1.553.000*	*1.553.000*	*1.553.000*	*1.553.000*
waarvan bestemmingsreserve publiek (NPO	*177.000*	*214.000*	-	-	-	-

3. Baten	2021 jaarrekening	2022 begroting	2023 begroting	2024 begroting	2025 begroting	2025 begroting
3.1 Rijksbijdragen	12.152.531	12.664.906	11.941.218	11.708.936	11.707.742	11.708.052
3.2 Overige overh.bijdragen en -subs.	241.614	57.000	57.000	57.000	57.000	57.000
3.5 Overige baten	684.274	388.750	358.750	393.750	393.750	393.750
totaal baten	*13.078.419*	*13.110.656*	*12.356.968*	*12.159.685*	*12.158.492*	*12.158.802*
4. Lasten						
4.1 Personeelslasten	10.599.550	11.028.628	10.736.049	10.347.940	10.350.321	10.353.225
4.2 Afschrijvingen	163.929	195.479	227.370	213.195	209.620	203.027
4.3 Huisvestingslasten	888.859	786.500	738.500	738.500	738.500	738.500
4.4 Overige lasten	858.375	871.050	869.050	859.050	856.050	856.050
totaal lasten	***12.510.714***	***12.881.656***	***12.570.968***	***12.158.685***	***12.154.491***	***12.150.802***
Saldo baten en lasten	**567.705**	**229.000**	**214.000-**	**1.000**	**4.000**	**8.000**
5. Financiële baten en lasten						
financiële baten	66.368	-	-	-	-	-
	66.368	-	-	-	-	-
Regulier resultaat	**634.073**	**229.000**	**214.000-**	**1.000**	**4.000**	**8.000**
Projectenpot/bestedingsplan	-	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
Netto resultaat	**634.073**	**29.000**	**414.000-**	**199.000-**	**196.000-**	**192.000-**

In 2022 wordt een exploitatieresultaat van € 229.000, - positief begroot, voor verwerking van het Bestedingsplan en de 'projectenpot'. Het resultaat is behoorlijk positief door de hoge NPO-gelden die toegekend zijn voor het schooljaar 2021-2022. Aangezien het niet mogelijk en ook niet gewenst is om dit hoge bedrag volledig in het schooljaar 2021-2022 in te zetten, zal een deel van de NPO-subsidie gestort worden in een bestemmingsreserve. Deze gelden zullen in 2023 ingezet worden om de ingezette, aanvullende ondersteuning voor het schooljaar 2021-2022 voort te kunnen zetten in het schooljaar 2022-2023, terwijl de bijdrage voor NPO naar verwachting een stuk lager zal zijn. Het resultaat over de jaren 2022 en 2023 tezamen geeft een klein positief resultaat á € 15.000, -. In de jaren 2024, 2025 en 2026 schommelen de resultaten rond de nullijn. Naast de beëindiging van de NPO-aanstellingen per 31-7-2023 is in deze resultaten een aantal taakstellingen verwerkt die gerealiseerd moeten worden wanneer de verwachte leerlingendaling bij De Wingerd en De Kimkiel realiteit wordt.

Bestedingsplan

Binnen de stichting zijn we al langere tijd in gesprek over de reservepositie van de stichting, de risico's die we lopen en de bestedingsruimte die er is om impulsen te geven aan het onderwijs. Dit gesprek wordt gesterkt door de publicaties over dit onderwerp en een ontvangen brief in 2020 over toezicht, vanuit OC&W over de besteding van de 'bovenmatige middelen' bij onderwijsinstellingen. Uit de berekening voor het bepalen van bovenmatige middelen bij onderwijsinstellingen, komt naar voren dat het saldo van de bovenmatig publieke middelen binnen de SCSOG ongeveer € 1.400.000, - is.

In de begroting 2021 is een 'projectenpot' opgenomen voor investeringen/impulsen in het onderwijs, naast de reguliere bedrijfsvoering, die gedekt worden uit de reserves. Hiervoor is een bedrag van € 200.000, - per jaar opgenomen. In 2021 is er veelvuldig gebruik gemaakt van de 'projectenpot' waarbij er mooie initiatieven ontstaan zijn vanuit de scholen voor de verbetering van de kwaliteit van het onderwijs.

Om het inbrengen van goede initiatieven vanuit de scholen te blijven stimuleren zal de projectenpot blijven bestaan, maar wel in een afgeslankte vorm. Voor de 'projectenpot' zal jaarlijks een bedrag van € 50.000, - beschikbaar blijven.

Voor de verdere invulling van de besteding van het bovenmatige vermogen is een bestedingsplan opgesteld waarbij een aantal stichting brede doelen verder uitgewerkt zijn. In de meerjarenbegroting is een bedrag van € 150.000, - per jaar opgenomen, maar dit bedrag kan, bij realisatie van de opgenomen doelen, variëren per jaar.

De raad van toezicht heeft de meerjarenbegroting beoordeeld. En de raad van toezicht heeft de jaarbegroting 2022 en de meerjarenbegroting 2023– 2026 goedgekeurd.

Kengetallen

Onderstaande tabellen en grafieken bevat informatie over het vermogensbeheer, het budgetbeheer en de kengetallen over de periode 2018 tot en met 2021.

Vermogens-, Budgetbeheer en Kengetallen 2018 - 2021

I Vermogensbeheer

Solvabiliteit

signaleringsgrens	20%	€	1.479.604
berekening solvabiliteit	57%	€	4.789.193
Ruimte solvabiliteit t.o.v. ondergrens		€	*3.309.589*

Financiële ruimte	*KF in €*	*% van TB/ KF*
A. Aanwezig kapitaal	€ 5.699.257	43%
B. Benodigd kapitaal	€ 4.811.808	*37%*
Financiële ruimte	**€ 887.449**	

II Budgetbeheer

1. Exploitatiebegroting	*saldo*	*cumulatief*
begroot exploitatieresultaat 2022	€ 29.000	€ 29.000
prognose exploitatieresultaat 2023	€ 414.000-	€ 385.000-
prognose exploitatieresultaat 2024	€ 199.000-	€ 584.000-
prognose exploitatieresultaat 2024	€ 196.000-	€ 780.000-

2. Liquiditeitsbegroting	*saldo*	*cumulatief*
stand liquide middelen 2021		*3.097.703*
saldo inkomsten - uitgaven 2022	€ 240.105-	€ 2.857.598
saldo inkomsten - uitgaven 2023	€ 35.146	€ 2.892.744
saldo inkomsten - uitgaven 2024	€ 147.785-	€ 2.744.959
saldo inkomsten - uitgaven 2025	€ 158.495	€ 2.903.454
toe-/ afname liquide middelen	*€ -194.249*	

III Kengetallen

1. Financiële kengetallen	*signalering*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*
kapitalisatiefactor	*37%*	54%	54%	54%	55%
solvabiliteit 1	*25%-50%*	54%	57%	63%	65%
solvabiliteit 2	*< 30%*	83%	78%	83%	84%
liquiditeit (current ratio)	*0,5 - 1,5*	3,40	2,97	3,88	3,24
weerstandsvermogen	*10% - 40%*	29%	31%	35%	37%
rentabiliteit	*0,0%*	0,2%	3,6%	4,9%	4,8%

2. Exploitatiekengetallen	*benchmark*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*
rijksbijdragen / totale baten	*90,9%*	90,5%	90,8%	93,9%	92,9%
overige overheidsbijdragen / totale baten	*3,1%*	0,6%	0,6%	1,3%	1,8%
overige baten/ totale baten	*6,0%*	8,8%	8,7%	4,8%	5,2%
personeelslasten/ totale baten	*82,7%*	85,9%	81,3%	80,6%	81,0%
materiële lasten/ totale baten	*18,9%*	14,4%	15,4%	14,7%	14,6%
totale lasten/ totale baten	*101,5%*	100,4%	96,7%	95,3%	95,7%

3. FTE-leerling ratio's	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*
teldatum 1 oktober	*1-10-2017*	*1-10-2018*	*1-10-2019*	*1-10-202*
FTE totaal *	123,08	126,67	131,27	134,70
FTE OP *	85,73	87,02	88,04	89,20
** Het aantal FTE is inclusief vervanging*				
totaal leerlingen	711	732	760	773
leerling- FTE ratio	5,78	5,78	5,79	5,74
leerling- FTE OP ratio	8,29	8,41	8,63	8,67
baten per leerling (excl. financiële baten)	€ 14.075	€ 13.817	€ 14.233	€ 14.7
lasten per leerling (excl. financiële lasten)	€ 14.071	€ 13.734	€ 14.286	€ 14.2
Index baten per leerling	*100,0*	*98,2*	*103,0*	*106,6*
Index lasten per leerling	*100,0*	*97,6*	*104,0*	*103,7*

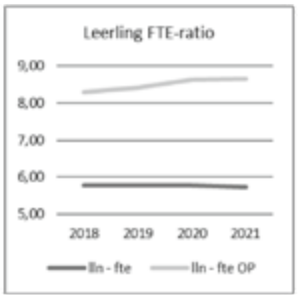

Onderstaande tabellen en grafieken bevat informatie over de kengetallen over de periode 2022 tot en met 2025 op basis van de meerjarenbegroting.

Kengetallen 2022 - 2025

Kengetallen

1. Financiële kengetallen	*signalering*	*2022*	*2023*	*2024*	*2025*
kapitalisatiefactor	*37%*	55%	55%	54%	53%
solvabiliteit 1	*< 30%*	66%	64%	62%	61%
solvabiliteit 2	*< 30%*	86%	86%	85%	85%
liquiditeit (current ratio)	*0,5 - 1,5*	3,46	3,49	3,34	3,50
weerstandsvermogen	*10% - 40%*	37%	36%	35%	33%
rentabiliteit	*0,0%*	0,2%	-3,4%	-1,6%	-1,6%

2. Exploitatiekengetallen	*benchmark*	*2022*	*2023*	*2024*	*2025*
rijksbijdragen / totale baten	*90,9%*	96,6%	96,6%	96,3%	96,3%
overige overheidsbijdragen / totale baten	*3,1%*	0,4%	0,4%	0,5%	0,5%
overige baten/ totale baten	*6,0%*	3,0%	2,9%	3,2%	3,2%
personeelslasten/ totale baten *	*82,7%*	84,1%	86,9%	85,1%	85,1%
materiële lasten/ totale baten *	*18,9%*	14,1%	14,8%	14,9%	14,8%
totale lasten/ totale baten *	*101,5%*	98,3%	101,7%	100,0%	100,0%

* exclusief 'projectenpot'

3. FTE-leerling ratio's	*2022*	*2023*	*2024*	*2025*
teldatum 1 oktober	*1-10-2021*	*1-10-2022*	*1-10-2023*	*1-10-2024*
FTE totaal *	143,00	136,00	129,00	127,00
FTE Management/Directie *	5,70	5,70	5,70	5,70
FTE Onderwijzend personeel *	95,00	90,00	86,00	85,00
FTE Overige medewerkers (incl schoonmaak) *	42,30	40,30	37,30	36,30
** Het aantal FTE is inclusief vervanging*				
totaal leerlingen	796	775	774	767
leerling- FTE ratio	5,57	5,70	6,00	6,04
leerling- FTE OP ratio	8,38	8,61	9,00	9,02
baten per leerling (excl. financiële baten)	€ 16.430	€ 16.917	€ 15.965	€ 15.854
lasten per leerling (excl. financiële lasten)	€ 15.717	€ 16.621	€ 16.242	€ 15.852
index baten per leerling 2021=100	*111,6*	*114,9*	*108,4*	*107,6*
index lasten per leerling 2021=100	*110,3*	*116,7*	*114,0*	*111,3*

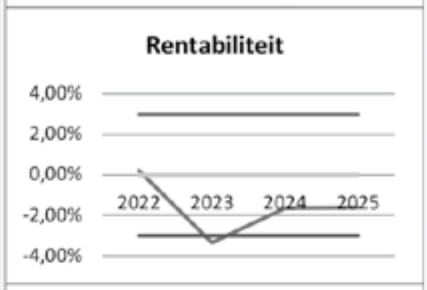

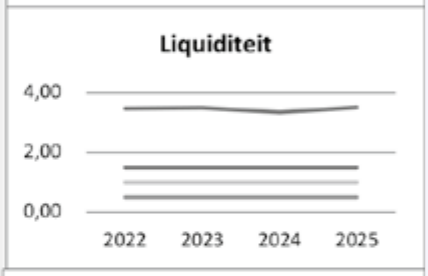

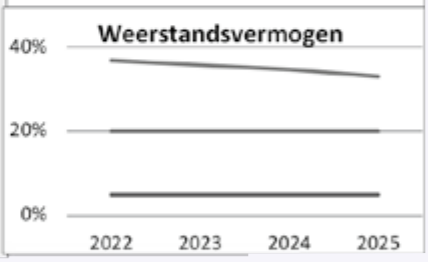

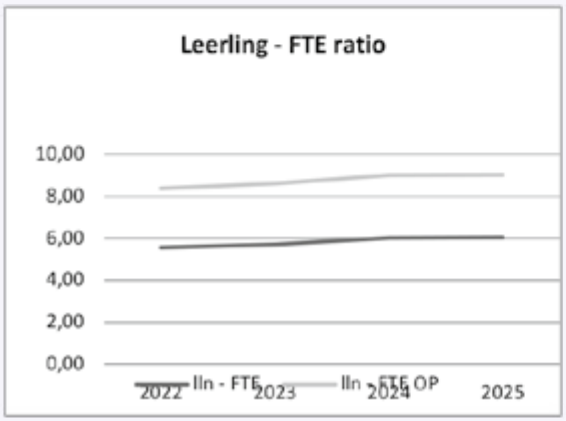

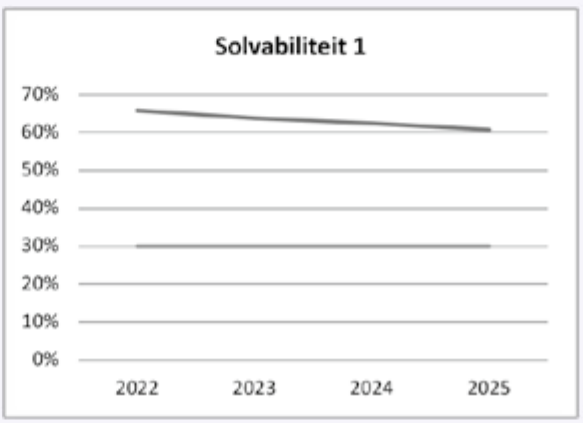

Bestuursverklaring inzake risicobeheersing

De interne beheersing van de processen binnen de stichting is primair een verantwoordelijkheid van de bestuurder. Het totale stelsel van functiescheidingen, autorisaties en andere maatregelen en procedures ondersteunt het bestuur bij het beheersen van de processen.

Naast het inbedden van interne beheersing vanuit de lijn, vindt monitoring, op het niveau van interne beheersing en de naleving ervan, vanuit de directie en het administratiekantoor plaats. Dit kantoor leverde ook in 2021 een bijdrage in een groot deel van de bedrijfsvoering. De keuze om een controller en een HR-adviseur in te huren is een belangrijke bijdrage aan de interne beheersing. In 2022 zal de functie van HR-adviseur worden uitgebreid naar een functie van 0,6 fte, in eigen dienst. Hierdoor neemt de kwetsbaarheid in de bedrijfsvoering verder af.

Een onderdeel van de interne beheersing binnen de SCSOG, is de werkgroep financiën. Hierbij sluit van elke school een directielid aan en wordt er vijf keer per jaar met de controller gesproken over allerlei financiële vraagstukken. Het bestuur is van mening dat het gehele stelsel van interne beheersing bijdraagt aan het rechtmatig en doelmatig realiseren van de doelstellingen van de stichting.

Risicomanagement

We signaleren een aantal risico's dat de komende jaren van invloed is op het voortbestaan van (scholen van) de stichting. Deze risico's hebben een plek in het strategisch beleidsplan voor de komende jaren. Hieronder benoemen we de risico's met een inschatting van de mogelijke impact:

De risico's, zoals hierboven aangegeven, zijn in het bestuursverslag hierboven reeds beschreven. Een deel van de risico's zijn minder goed beheersbaar, omdat ze buiten de rechtstreekse invloed van de stichting liggen. Zoals het toenemende lerarentekort in ons land. Andere risico's, zoals de kwetsbaarheid van de bedrijfsvoering door de afhankelijkheid van externe partijen, zijn beter aan te pakken. We hebben zoals beschreven in de afgelopen jaren ingezet op meer interne expertise en professionalisering op het gebied van de eigen bedrijfsvoering.

Ook de risicobeheersing op zichzelf is verbeterd, de bestuurder rapporteert over de risico's en de genomen of te nemen maatregelen aan de raad van toezicht. Bij iedere vergadering van de raad van toezicht staat het onderwerp risicobeheersing op de agenda.

Reservepositie

Binnen de stichting zijn we al langere tijd in gesprek over de reservepositie van de stichting, de risico's die we lopen en de bestedingsruimte die er is om impulsen te geven aan het onderwijs. Hierbij speelde de maatschappelijke discussie over 'bovenmatige reserves' bij onderwijsinstellingen ook een rol. In dat kader hebben we in 2019 een risicoanalyse laten uitvoeren door Bureau Samengroei. Hieruit kwam een gemiddeld risicoprofiel naar voren in combinatie met een (zeer) ruime reservepositie.

Dit gesprek werd in 2020 gesterkt door de publicaties over dit onderwerp en een ontvangen brief over toezicht vanuit OC&W over de besteding van de 'bovenmatige middelen' bij onderwijsinstellingen. De inspectie heeft een 'signaleringswaarde' ontwikkeld (zie hieronder), als toezicht/handhaving hierop gaan plaatsvinden dan valt de SCSOG in de risicocategorie.

Risico	Mogelijke impact
Het ernstige, en de komende jaren toenemende, lerarentekort	Hoog
De toename van de werkdruk en het ziekteverzuim	Midden
Kwetsbaarheid van de bedrijfsvoering door afhankelijkheid van externe partijen	Midden
De knelpunten in de huisvesting in relatie tot de uitvoering vanuit een integraal huisvestingsplan gemeente Groningen	Midden
De toenemende eisen vanuit wetgeving t.a.v. de verwerking van persoonsgegevens	Laag

De inspectie van het onderwijs heeft een 'signaleringswaarde' ontwikkeld om bovenmatige reserves bij onderwijsinstellingen te signaleren. Deze signaleringswaarde wordt het 'normatief eigen vermogen' genoemd. De aanleiding hiervoor is de conclusie van de inspectie dat de reserves in het onderwijs geleidelijk toenemen.

Het normatief eigen vermogen wordt berekend op basis van de volgende variabelen:
- aanschafwaarde van de gebouwen;
- de boekwaarde van de resterende materiële vaste activa;
- de totale baten.

Het normatief eigen vermogen geldt alleen voor het publieke deel van het eigen vermogen. Privaat vermogen wordt buiten beschouwing gelaten. Als het eigen vermogen groter is dan het normatief eigen vermogen dan kan dit bovenmatig zijn. Vanaf verslagjaar 2020 wordt het bestuur gevraagd verantwoording af te leggen over de hoogte van de reserves in het jaarverslag. Hierbij moeten reserves boven het normatief eigen vermogen onderbouwd worden. Een voorbeeld hiervan is dat het bestuur spaart voor grote investeringen in de toekomst. De komende jaren wordt een bovenmatig eigen vermogen afgebouwd indien hier geen juiste onderbouwing voor is. Vanaf 2024 kan er gehandhaafd worden door het ministerie van OCW. Op dit moment is nog niet duidelijk hoe het ministerie dit gaat doen.

Het volgende overzicht geeft de berekening van het normatief eigen vermogen bij de SCSOG weer op basis van de jaarcijfers over 2021, conform de berekeningswijze van OCW.

Totaal eigen vermogen	4.789.193
Privaat eigen vermogen	1.553.000
	..... -
Feitelijk eigen vermogen	3.236.193
Normaltief eigen vermogen	1.354.762
	..... -
Mogelijk bovenmatig eigen vermogen	**€ 1.881.431**

De hoge reservepositie is deels te onderbouwen met de risico's die de stichting loopt en voor een ander deel van de reserves is een bestedingsplan geschreven worden om de opgebouwde reserves in te zetten voor het onderwijs.

In augustus 2021 is een eerste opzet voor het bestedingsplan geschreven door de controller en de bestuurder. Het proces voor de verdere totstandkoming van het bestedingsplan is op 31 augustus 2021 met het BMT besproken. Op 23 september 2021 zijn de kaders en de uitgangspunten besproken met de raad van toezicht. De raad stemde in met de kaders, zowel ten aanzien van het proces als ook de voorzet om uit te gaan van het 'normatieve' vermogen gezien het gemiddelde risicoprofiel van de SCSOG. Ook stemde de raad in met het in stand houden van de projectenpot.

Vervolgens is het volgende proces doorlopen:
- Op 8 november is een bijeenkomst met BMT en werkgroep financiën geweest voor de eerste planvorming. Dit heeft geresulteerd in paragraaf 7: Eerste denkrichting bestedingsdoelen.
- Op 22 november 2021 is het concept bestedingsplan besproken met de GMR. De GMR heeft positief geadviseerd over het conceptplan en de denkrichting voor de bestedingsdoelen.
- Op 9 december 2021 is het concept bestedingsplan inclusief de denkrichting voor de bestedingsdoelen besproken met de raad van toezicht. De raad was positief over de denkrichting voor de bestedingsdoelen.

Op 18 januari 2022 is het bestedingsplan inclusief de financiële paragraaf vastgesteld in het BMT. Op 24 januari 2022 heeft de GMR ingestemd met het bestedingsplan. Op 17 februari 2022 heeft de raad van toezicht het bestedingsplan goedgekeurd. Het bestedingsplan zal jaarlijks worden geëvalueerd en eventueel bijgesteld.

Rapportage toezichthoudend orgaan

Hiervoor verwijzen wij u naar het verslag van de raad van toezicht in hoofdstuk 2.

Fotografie: Arjo Stokman, Vormgeving: Puuridee - Team voor strategie en design

Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Groningen
Contactgegevens:
Eenrumermaar 4
Postbus 70 130
9700 AC Groningen

Website:
www.scsog.nl